

TOMASZ BLAIK¹, XAVIER DOBRZAŃSKI², MAREK HOŁOWIŃSKI³, WITOLD ZAJDA⁴

**Badania nad *Depressariidae* (Lepidoptera) Polski. I.
Nowe dane o rozmieszczeniu i bionomii. Uwagi
o hodowli *Semioscopis strigulana* (DENIS
& SCHIFFERMÜLLER, 1775)**

<http://doi.org/10.5281/zenodo.3584945>

¹ Pielgrzymów 20, 48-100 Głubczyce, Polska, e-mail: tomasz.blaik@entom.com.pl

² ul. Odrzańska 17/5, 50-113 Wrocław, Polska, e-mail: tawulec@gmail.com

³ ul. Polna 5, 22-235 Hańsk, Polska, e-mail: holowinskim@go2.pl

⁴ ul. Dubieńska 10/7, 00-001 Warszawa, Polska, e-mail: witaas@interia.pl

Abstract: Studies on the *Depressariidae* (Lepidoptera) of Poland. I. New data on distribution and life history. Notes on the breeding of *Semioscopis strigulana* (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775). The paper presents new faunistic data for 51 Polish species of *Depressariidae*. The most interesting of these are *Telechrysis tripuncta* (HAW.), *Exaeretia mongolicella* (CHRIST.), *E. praeustella* (REBEL), *Agonopterix capreolella* (ZELL.), *A. multiplicella* (ERSCH.), *A. pallorella* (ZELL.), *A. senecionis* (NICK.), *Depressaria artemisiae* NICK., *D. hofmanni* STT., *D. libanotidella* SCHLÄG. and *D. ultimella* STT., known from single or a few scattered sites in Poland. The caterpillars of 30 *Agonopterix* HBN. and *Depressaria* HAW. species were found; data on their host plants and feeding habits are given. The larva of *Semioscopis strigulana* (DEN. & SCHIFF.), bred ex ovo from a female, is described and illustrated for the first time. In captivity, the maximum number of eggs laid by a single female was 92. The larvae started to hatch in mid-April and reached the final instar at the end of May and in the first half of June. The young larva is pale yellow with a dark fuscous, almost black, head; the prothoracic plate is the same colour as the body. The middle instar and mature larva are pale green with a darker green dorsal line and a plain, yellowish green head capsule. The larval period of *Depressaria pimpinellae* ZELL. was found to be long, from May to mid-August; the caterpillar fed and completed its development in the spring solely on leaves of burnet-saxifrage (*Pimpinella saxifraga* L.).

Key words: Lepidoptera, Gelechioidea, *Depressariidae*, new data, Poland, faunistics, host plants, life history, larva of *Semioscopis strigulana*.

WSTĘP

Badania nad rodziną *Depressariidae* w Polsce zostały zapoczątkowane i szczególnie zaawansowane już w pierwszej połowie XIX wieku na Dolnym Śląsku, skąd opisano wówczas kilka nowych dla nauki gatunków. Obserwacje z tego pionierskiego okresu zostały w większości zebrane przez WOCKEGO (1874). Podobne opracowania przygotowano dla Pomorza, zawierały one głównie materiały zbierane w okolicach Szczecina (BÜTTNER 1880, HERING 1891). Wymienione prace stanowią do dzisiaj podstawowe źródła informacji o roślinach pokarmowych gąsienic, a także o rozmieszczeniu w Polsce szeregu gatunków z tej rodziny. W późniejszym czasie zainteresowanie grupą zmalało, co przełożyło się na stosunkowo niedużą liczbę bardziej wyczerpujących prac i przeważnie mniejszych przyczynków. Wiedza o krajowych *Depressariidae* (wówczas w randze podrodziny) została podsumowana najpierw przez SCHILLEGO (1930), następnie przez TOLLA (1964). Oprócz danych rozmieszczeniowych prace te zawierają duży zasób informacji odnoszących się do bionomii larw, jednak znaczna ich część nie jest oryginalna i została zaczerpnięta z monograficznych źródeł zagranicznych (np. SPULER 1913), w tym niewątpliwie również ze starszych prac badaczy śląskich. W ostatnim trzydziestoleciu większość prac stanowiły drobne uzupełnienia do znajomości faun regionalnych oraz wybory rzadko spotykanych gatunków, w tym doniesienia o gatunkach nowych dla kraju (BARANIAK *et al.* 1998, BUSZKO 1992, 2001, BUSZKO & BENGTSOON 1992, BUSZKO *et al.* 1996, WAŚALA 2009). Ujęcia całościowe i ukierunkowane studia nad rodziną były rzadziej podejmowane (BUSZKO 1991, 2001, BŁAIK 2007, 2013, SZELĄG & MALKIEWICZ 2007).

Rodzina *Depressariidae* liczy w Polsce 66 gatunków (BŁAIK 2017). Niniejsza praca zawiera nowe dane faunistyczne dla 51 krajowych gatunków. Łącznie dla 30 gatunków z rodzajów *Agonopterix* HBN. i *Depressaria* HAW. podano oryginalne informacje o roślinach pokarmowych i sposobie żerowania ich gąsienic znalezionych w naturze. Po raz pierwszy przedstawiono wizerunek i podano opis gąsienicy *Semioscopis strigulana* (DEN. & SCHIFF.). Larwy wszystkich okresów wzrostowych tego gatunku uzyskano w wyniku hodowli od jaj pozyskanych bezpośrednio od samic złowionych do światła.

MATERIAŁ I METODY

Prezentowane dane opierają się na materiałach gromadzonych głównie po roku 2000, w mniejszej części pochodzących także z lat 90. XX wieku i nielicznych starszych. Największy zasób informacji pochodzi z województw opolskiego, małopolskiego, lubelskiego i dolnośląskiego. Z pozostałych dwunastu województw podano nieliczne lub tylko pojedyncze dane. O ile nie zaznaczono inaczej motyle zostały odłowione do światła. Płeć podano dla okazów, u których został zbadany aparat genitalny oraz w nielicznych innych przypadkach. Materiał dowodowy znajduje się w zbiorach autorów, jedynie nieliczne z prezentowanych okazów znajdują się w kolekcjach innych osób i instytucji muzealnych.

WYNIKI

Skróty nazw województw: **DL** – dolnośląskie, **KP** – kujawsko-pomorskie, **LB** – lubelskie, **LD** – łódzkie, **LS** – lubuskie, **MP** – małopolskie, **MZ** – mazowieckie, **OP** – opolskie, **PD** – podlaskie, **PK** – podkarpackie, **PM** – pomorskie, **SL** – śląskie, **SW** – świętokrzyskie, **WM** – warmińsko-mazurskie, **WP** – wielkopolskie, **ZP** – zachodniopomorskie.

Skróty nazwisk: **AS** – Adam Szmyt, **GH** – Grzegorz Hebda, **GK** – Grzegorz Kłys, **JM** – Jacek Mazepa, **JR** – Jarosław Regner, **MH** – Marek Hołowiński, **PZ** – Piotr Zabłocki,

PŻ – Przemysław Żurawlew, **RC** – Rafał Celadyn, **RZ** – Roman Zamorski, **TB** – Tomasz Blaik, **TS** – Tomasz Szoldrowski, **WN** – Włodzimierz Nowakowski, **WZ** – Witold Zajda, **XD** – Xavier Dobrzański.

Pozostałe skróty: **ISEZ** – Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie, **MGB** – Muzeum Górnośląskie w Bytomiu.

Autorzy składają serdeczne podziękowania wszystkim osobom, które udostępniły okazy i materiał hodowlany do niniejszej pracy. Pierwszy z autorów kieruje szczególnie podziękowania do doktora Grzegorza Hebdy (Uniwersytet Opolski) za подарowany zbiór motyli znalezionych w okresie diapauzy jesienno-zimowej, do profesora Jarosława Buszko (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) za przekazanie do dalszej hodowli poczwarek *Agonopterix cnicella* (TREIT.) z okolic Torunia i do Petera Senna za sprawdzenie angielskiej wersji tekstu.

Telechrysis tripuncta (HAWORTH, 1828)

MP: Pieniny, Czorsztyn-Zamek DV57, 565 m n.p.m., 28 VI 2017, 1 ex., w dzień, leg. XD.

Gatunek bardzo rzadko spotykany, znany z kilku dawnych stanowisk w południowej i północno-zachodniej Polsce. Podawany z góry Ostrzyca na Pogórze Kaczawskim, Dusznik-Zdroju (WOCKE 1874), okolic Międzyzdrojów (HERING 1891) i Rytra (SCHILLE 1898). Gąsienica nie została dotychczas poznana. Przypuszczalnie rozwija się w martwym drewnie (HARPER *et al.* 2002).

Semioscopis avellanella (HÜBNER, 1793)

DL: Skalice XS41, 3 IV 2011, 2 exx., leg. XD; Wrocław–Wojnow XS56, 30 III 2013, 5 exx., leg. XD.

LB: Zawadówka FB66, 1 IV 2008, 1 ex., leg. MH; Aleksandrówka FB68, 28 III 2017, 1 ex., leg. MH; Macoszyn FB79, 22 IV 2006, 22 III 2010, 2 exx., leg. MH; Osowa FB79, 12 IV 2002, 6-30 III (2011-2017), 5 exx., leg. MH.

MP: Kraków, Las Wolski DA14, 2 IV 2006, 1 ex., leg. WZ, coll. TB.

OP: Góry Opawskie, Olszak XR77, 360-380 m n.p.m., 31 III 2011, 4♀♂, leg. TB, dalsza hodowla e.o. na *Betula pendula* ROTH, jaja 31 III - 9 IV 2011, w złożach liczących 6, 22, 46, 54 szt./♀, gąsienice młodszych okresów wzrostowych (L1, L2) 19 IV – 8 V 2011, cult. & coll. TB.

PM: Mierzeja Wiślana, Przebrno CF92, 4 IV 2010, 1 ex., leg. TB.

SL: Poręba CA89, 17 IV 2005, 2 exx., leg. TB; Turza CA89, 2 IV 2005, 2 exx., leg. TB; Zawiercie CA89, 23 III 1993, 1 ex., leg. WN, coll. TB.

Gatunek szeroko rozsielony w Polsce. Gąsienicę znajdowano na Dolnym Śląsku na brzozie (*Betula* L.) i grabie (*Carpinus betulus* L.) (WOCKE 1874). Rozwija się od maja do sierpnia w zwiniętych liściach, także lipy drobnolistnej (*Tilia cordata* MILL.) (HARPER *et al.* 2002).

Semioscopis oculella (THUNBERG, 1794)

LB: Kosyń FB79, 31 III 2017, 1 ex., leg. MH; Osowa FB79, 17-27 III 2002-2017, 5 exx., leg. MH; Dubeczno FC60, 7 III 2017, 1 ex., leg. MH; Sobibór FC80, 31 III 2016, 21 III 2017, 2 exx., leg. MH.

SL: Poręba CA89, 18 III 1991, 1 ex., leg. WN, coll. TB, 3 IV 2005, 1 ex., z pnia, leg. TB.; Turza CA89, 1 ex., leg. TB; Zawiercie CA89, 3 IV 1997, 1 ex., leg. WN, coll. TB.

WM: Pelnik DE46, 5 IV 2005, 1 ex., leg. WZ, coll. TB.

Gatunek rozsiadlony w całej Polsce. Gąsienicę znajdowano na Dolnym Śląsku w czerwcu pomiędzy sprzędzonymi liśćmi brzozy (*Betula L.*) (WOCKE 1874). Według HANNEMANNA (1995) rozwija się od lipca do października.

***Semioscopis steinkellneriana* (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)**

DL: Wrocław–Rędzin XS37, 22 IV 2011, 1 ex., leg. XD; Wrocław-Wojnow XS56, 11 IV 2012, 2 exx., leg. XD; Janików XS64, 18 V 2017, 1 ex., leg. XD.

LB: Zawadówka FB66, 15 IV 2008, 1 ex., leg. MH; Aleksandrówka FB68, 5 IV 2017, 1 ex., leg. MH; Hańsk FB69, 20 IV 2012, 1 V 2017, 2 exx., leg. MH; Macoszyn FB79, 1 V 2005, 22 IV 2006, 2 exx., leg. MH.

MP: Minoga, DA26, 14 IV 2008, 1 ex., leg. WZ, coll. TB; Pieniny, Kąty DV57, 480 m n.p.m., 2 V 2014, 1 ex., leg. TB; Pieniny, Mardułowy Gronik DV57, 480 m n.p.m., 2 V 2005, 1 ex., leg. TB.

OP: Lędziny BB81, 6 IV 2011, 14 IV 2012, 27 IV 2015, 6♀♀, leg. TB, dalsza hodowla e.o. na *Crataegus L.*, jaja 6-27 IV 2011, 14-21 IV 2012, 28 IV 2015, w złożach liczących 10, 14, 23, 43, 51, 60 szt./♀, gąsienice wszystkich okresów wzrostowych 28 IV – 15 VI 2011, 26 IV – 7 VI 2012, 6-20 V 2015, cult. & coll. TB; Miejsce XS94, 6 IV 2009, 1 ex., leg. TB & GK, coll. TB.

PM: Mierzeja Wiślana, Siekierki CF 92, 24 IV 2011, 2 exx., leg. TB.

SL: Poręba CA89, 17 IV 2005, 7 exx., leg. TB.

Gatunek szeroko rozsiadlony w Polsce. Gąsienicę znajdowano na Dolnym Śląsku w lipcu na tarninie (*Prunus spinosa L.*) i głogu (*Crataegus L.*) (WOCKE 1874). Rozwija się od czerwca do sierpnia wśród sprzędzonych liści, także jarzębu pospolitego (*Sorbus aucuparia L.*) i jesionu (*Fraxinus L.*) (HANNEMANN 1995, HARPER *et al.* 2002).

***Semioscopis strigulana* (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)**

LB: Kosyń FB79, 26 IV 2006, 1 ex., leg. MH; Macoszyn FB79, 22 III 2010, 11 III 2014, 2 exx., leg. MH; Osowa FB79, 22 III – 4 IV (2002-2012), 5 exx., leg. MH.

MP: Młoszowa CA95, 4 IV 2011, 1♀, leg. RC, dalsza hodowla e.o. na *Populus tremula L.*, jaja 5-10 IV 2011, w złożu liczącym 92 sztuki, gąsienice różnych okresów wzrostowych 8 V – 7 VI 2011, cult. & coll. TB.

OP: Lędziny BB81, 3 IV 2007, 6 IV 2011, 14 IV 2012, 26♀♀, leg. TB, dalsza hodowla e.o. na *P. tremula L.*, jaja 3-9 IV 2007, 6-17 IV 2011, 14-19 IV 2012, w złożach liczących 1-4, 8, 10, 18-20, 22, 23, 26, 27, 29, 32, 38-40, 56 szt./♀, gąsienice wszystkich okresów wzrostowych 14-29 V 2007, 16 IV – 15 VI 2011, 26 IV – 8 VI 2012, cult. & coll. TB.

PM: Mierzeja Wiślana, Przebrno CF92, 4 IV 2010, 1 ex., leg. TB.

SL: Łazy CA88, 3 IV 2005, 1 ex., z pnia osiki, leg. TB; Poręba CA89, 17 III 1974, 18 III 1991, 2 exx., leg. WN, coll. TB, 3 IV 2005, 2 exx., z pnia osiki, leg. TB, 17 IV 2005, 4 exx., leg. TB; Turza CA89, 2 IV 2005, 2 exx., leg. TB; Zawiercie CA89, 12 III – 10 IV (1990-1997), 7 exx., leg. WN, coll. TB.

Gatunek spotykany lokalnie w całej Polsce. Gąsienica oraz sposób jej żerowania nie były dotąd opisywane (PALM 1989, HANNEMANN 1995). Jako roślinę pokarmową powszechnie wymienia się osikę (*Populus tremula L.*), na pniach której przeważnie znajdują się motyle.

Według WOCKEGO (1874) i BÜTTNERA (1880) gąsienica rozwija się w czerwcu i lipcu. Według innych autorów żyje ona nawet do września, również na innych gatunkach topoli (*Populus* L.) (PALM 1989, LVOVSKY 2006).

W przeprowadzonej hodowli w zamkniętym pomieszczeniu, w stabilnych warunkach termicznych (przeciętna temperatura powietrza 20-25°C), gąsienice opuszczały osłonki jajowe począwszy od połowy kwietnia (16 IV 2011), aż do pierwszej połowy maja, w zależności od terminu złożenia jaj przez samicę, a ostatni okres wzrostowy osiągały już w końcu maja (27 V 2007) i w pierwszej połowie czerwca (8 VI 2012). Przy braku oddziaływania niskich, w tym ujemnych temperatur występujących w kwietniu i nierzadko jeszcze w maju, termin wykluwania się gąsienic oraz ich rozwój przypuszczalnie mogły zostać przyspieszone.

Młoda gąsienica jest bladożółta z ciemnobrunatną, niemal czarną puszką głowową (Ryc. 1). Starsze gąsienice są bladozielone z ciemniejszą, zieloną linią grzbietową i jasnozielonożółtą głową bez wyraźnego desenia. Tarczka przedtułowiowa i tarczka analna są zbliżone kolorystycznie do tła ciała (Ryc. 2), nogi tułowiowe i posuwki są jasnozielone (Ryc. 4). Gąsienice młodszych i średnich okresów wzrostowych różnią się wyraźnie od analogicznych gąsienic *Semioscopis steinkellneriana* (DEN. & SCHIFF.), u których zarówno puszka głowowa jak i tarczka przedtułowiowa są początkowo ciemno brunatne, następnie stają się blado zielone z intensywnym brunatnym deseniem i uplamieniem.

Początkowo młoda gąsienica ukrywa się w zawiniętym brzegu liścia (Ryc. 3) lub między płasko przylegającymi sprzędzonymi liśćmi. Następnie przebywa w zagięciu blaszki, przeważnie na spodniej stronie liścia, w dwustronnie otwartym oprzędzie (Ryc. 4). Nie zaobserwowano zawijania przez dorosłą gąsienicę brzegu liścia w rurkę, podobnie jak ma to miejsce np. u *Semioscopis avellanella* (HBN.) (HARPER *et al.* 2002), jednak na zachowanie gąsienicy mogły wpływać warunki hodowli, zwłaszcza częstotliwość i sposób dozowania rośliny pokarmowej.

Luquetia lobella (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)

DL: Rezerwat Ostrzyca Proboszczowicka WS55, 10 VI 2014, 1 ex., leg. XD; Janików XS64, 17 V 2017, 1 ex., leg. XD.

LB: Serniawy FB69, 4 VI 2013, 1 ex., leg. MH; Macoszyn FB79, 30 V i 5 VI 2006, 2 exx., leg. MH; Stulno FB89, 9 VI 2010, 25 V 2014, 18 VI 2015, 3 exx., leg. MH; Orchówek FC71, 11 i 15 VI 2009, 12 i 13 VI 2015, 4 exx., leg. MH.

LD: Grodno CC79, 16 VI 1995, 1 ex., leg. WZ, coll. TB; Strzegocin CC88, 3 VI 2008, 1 ex., leg. WZ, coll. TB.

MP: Sucha Beskidzka CA91, 11 VI 2000, 1 ex., leg. WZ; Pieniny, Kąty DV57, 480 m n.p.m., 21 V 2014, 1 ex., leg. TB; Pieniny, Zameczysko DV57, 610 m n.p.m., 28 VI 2017, 1 ex., leg. XD.

OP: Rezerwat Góra Świętej Anny BA99, 8 VI 2009, 1 ex., leg. TB; Rezerwat Ligota Dolna BA99, 11 i 23 VI 2010, 2 exx., leg. TB; Dąbrówka Górna YS00, 17 VI 2009, 3 exx., leg. TB.

PM: Mierzeja Wiślana, Krynica Morska CF92, 30 VI 2010, 1 ex., leg. TB.

Gatunek rozsiedlony w całej Polsce. Gąsienica rozwija się od sierpnia do października na śliwie tarninie (*Prunus spinosa* L.) (WOCKE 1874, BÜTTNER 1880, TOLL 1964). Ukrywa się w oprzędzie na spodniej stronie liścia, na którym żeruje w części przyszczytowej (HARPER *et al.* 2002).

Exaeretia allisella STAINTON, 1849

DL: Tomisław WS28, 25 VIII 2011, 1 ex., leg. XD.

LB: Zawadówka FB66, 2 VII 2005, 1 ex., leg. MH; Stare Stulno FB89, 14 VII 2002, 1 ex., leg. MH.

Gatunek znany z nielicznych stanowisk rozproszonych niemal w całej Polsce. Gąsienica po przezimowaniu rozwija się od wczesnej wiosny w korzeniu i łodydze bylicy pospolitej (*Artemisia vulgaris* L.) (WOCKE 1874, HARPER *et al.* 2002), według LVOVSKYEGO (2006) także bylicy polnej (*A. campestris* L.).

Exaeretia mongolicella (CHRISTOPH, 1882) (Ryc. 5)

LB: Kosyń FB79, 12 VIII 2019, 1 ex., leg. MH; Stulno FB89, 30 VII 2004, 1 ex., leg. MH.

Gatunek stwierdzony dotychczas w trzech miejscach w Polsce północno-wschodniej. Wykazany z Puszczy Białowieskiej (BUSZKO 2001), ponadto odnaleziony w Puszczy Boreckiej i Wigierskim Parku Narodowym (J. Buszko – inf. ustna). W Europie znany jeszcze z Litwy, gdzie gąsienica została znaleziona w lipcu na bylicy pospolitej (*Artemisia vulgaris* L.) (IVINSKIS 1978).

Exaeretia praeustella (REBEL, 1917) (Ryc. 6)

LB: Hańsk FB69, 20 VIII 2015, 1 ex., leg. MH; Wola Uhruska FB88, 30 VII i 10 VIII 2009, 2 exx., leg. MH, coll. MH & TB; Majdan Stuleński FB89, 21 VIII 2012, 23 VIII 2014, 2 exx., leg. MH; Orchówek FC71, 20 VIII 2012, 6 VIII 2014, 2 exx., leg. MH.

Gatunek podawany z Macoszyna (BARANIAK *et al.* 1998) i Białowieży (BUSZKO 2001). Wszystkie znane stanowiska skupiają się w Polsce wschodniej, głównie w rejonie Polesia. Gąsienica rozwija się w czerwcu i lipcu wśród sprzędzonych liści bylicy (*Artemisia* L.) (LVOVSKY 2006), w tym bylicy polnej (*A. campestris* L.) (PALM 1989).

Agonopterix alstromeriana (CLERCK, 1759)

DL: Wrocław–Pracze Odrzańskie XS37, 28 IV 2017, 1 ex., leg. XD.

KP: Rezerwat Las Piwnicki CD38, 13 V 1992, 1 ex., leg. WZ.

LB: Tarnów FB68, 6 VIII 2011, 1 ex., leg. MH; Macoszyn FB79, 20 VIII – 16 V (2001-2009), 6 exx., leg. MH; Brzeźno FB87, 7 IV 2008, 1 ex., leg. MH; Kołacze FC60, 6 II 2016, 1 ex., leg. MH; Włodawa FC71, 16 VII 2001, 1 ex., leg. MH.

LD: Strzegocin CC88, 24 IV 1994, 1 ex., leg. WZ.

MP: Kraków-Tyniec DA14, 29 VII 2002, 1 ex., leg. WZ.

OP: Suchy Bór BB91, 13 XI 2009, 1 ex., wypłoszony z budki lęgowej dla ptaków, leg. GH, coll. TB; Kujawy XR99, 16 VIII 2016, 1 ex., e.l., gąsienica 30 VII 2016 na *Conium maculatum* L., leg. TB; Dobrzyń XS74, 1 ex., e.l., gąsienica 3 VIII 2016 na *C. maculatum* L., leg. TB; Kuźnica Katowska XS94, 14 i 16 VII 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 27 VI 2014 na *C. maculatum* L., leg. TB; Ściborowice YR09, 13-18 VII 2015, 4 exx., e.l., gąsienice 30 VI 2015 na *C. maculatum* L., leg. TB; Opole-Krzanowice YS02, 18 i 21 VII 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 28 VI i 6 VII 2014 na *C. maculatum* L., leg. TB.

SW: Rezerwat Skotniki Górne DA78, 29 VII 2008, 1 ex., leg. WZ.

WM: Stękiń DE46, 17 VII 2002, 1 ex., leg. WZ.

Gatunek rozsielony w całej Polsce. Motyle są nieczęsto łowione, łatwiejsze do znalezienia są gąsienice, które przeważnie występują w dużym zagęszczeniu. Gąsienica rozwija się od drugiej połowy czerwca do początku sierpnia na szczwole plamistym (*Conium maculatum* L.). Żeruje na liściach. Ukrywa się w stosunkowo krótkiej rurce powstałej przez sprzędzenie szczytowej części listka.

Agonopterix angelicella (HÜBNER, 1813)

DL: Karkonosze, Jarkowice WS61, 560 m n.p.m., 15 i 16 VI 2014, 2 exx., e.l., cult. & coll. TB, gąsienica 31 V 2014 na *Angelica sylvestris* L., leg. TS; Góry Kamienne, Hala Pod Klinem WS81, 14 VIII 2013, 1 ex., leg. XD, coll. TB.

LB: Zawadówka FB66, 6-13 VII (2005-2009), 6 exx., leg. MH.

MP: Czarny Dunajec DV17, 19 exx., e.l., gąsienice 5 VI 2016 na *A. sylvestris* L., leg. XD; Podczerwone DV17, 695 m n.p.m., 17 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 28 VI 2014 na *A. sylvestris* L., leg. TB; Pieniny, Czorsztyn-Podzamcze DV57, 550-575 m n.p.m., 14-17 VI 2014 i 15 VI 2015, 5 exx., e.l., gąsienice 25 V 2014 i 30 V 2015 na *A. sylvestris* L., leg. TB; Pieniny, Polana Wyrobek DV57, 710-720 m n.p.m., 12 VI 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 26 V 2014 na *A. sylvestris* L., leg. TB; Pieniny, Przełęcz Trzy Kopce DV57, 795 m n.p.m., 18 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienice 29 VI 2014 na *A. sylvestris* L., leg. TB.

PD: Puszcza Augustowska, Rudawka FE67, 8 VII 2000, 1 ex., leg. WZ.

WM: Puszcza Borecka, Czerwony Dwór EE79, 25 VII 1993, 1 ex., leg. WZ.

Gatunek znany z nielicznych stanowisk, głównie w południowej i wschodniej Polsce. W północnej części kraju występuje bardzo lokalnie (BLAIK 2017). Częściej spotykany jest na obszarach podgórskich. Gąsienica rozwija się od drugiej połowy maja do początku lipca na dzięgielu leśnym (*Angelica sylvestris* L.). Żeruje pojedynczo lub gromadnie wśród sprzędzonych liści, przeważnie w górnej części rośliny. Żerowisko może mieć postać dość spójnego kłębu, który wraz ze wzrostem larwy ulega odkształceniu i wypelnia się odchodami.

Agonopterix arenella (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)

DL: Tomisław WS28, 12 VIII 2010, 1 ex., leg. XD; Góry Kaczawskie, Wojcieszów WS64, 27 VII 2012, 1 ex., leg. XD; Muchów WS75, 15 VIII 2011, 1 ex., e.l., gąsienica 27 VII 2011 na *Arctium lappa* L., leg. TB; Masyw Śnieżnika, Kletno XR36, 26 I 2008, 1 ex., spod kory pniaka świerka, leg. GH, coll. TB; Wrocław-Wojnow XS56, 3 exx., e.l., gąsienice 5 VI 2015 na *Serratula tinctoria* L., leg. XD; Janików XS64, 18 V 2017, 1 ex., leg. XD.

LB: Bachus FB68, 2 VI 2016, 1 ex., leg. MH; Serniawy FB69, 13 VIII – 10 IV (2001-2014), 6 exx., leg. MH; Sawin FB78, 18 IV 2002, 1 ex., leg. MH; Kosyń FB79, 23 IX 1998, 1 ex., leg. MH; Macoszyn FB79, 7 I – 13 V (2006-2014), 4 exx., leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 3 X 2006, 23 X 2015, 2 exx., leg. MH; Sobibór FC80, 29 III 2002, 1 ex., leg. MH.

LD: Strzegocin CC88, 5 VI 1999, 1 ex., leg. WZ.

MP: Sucha Beskidzka CA91, 2 IV 1999, 1 ex., leg. WZ; Kojaszówka DA00, 23 VII 2000, 1 ex., leg. WZ; Kraków-Tyniec DA14, 27 IV 2004, 1 ex., leg. WZ; Czarny Dunajec, Las Baligówka DV17, 660 m n.p.m., 29 VII 2015, 2 exx., e.l., gąsienice 11 VII 2015 na *Cirsium palustre* (L.) SCOP., leg. TB; Pieniny, Kąty DV57, 480 m n.p.m., 1-4 V 2007, 2 exx., leg. TB; Pieniny, Polana Lębork DV57, 520 m n.p.m., 17 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 29 VI 2014 na *Arctium lappa* L., leg. TB; Pieniny, Polana Pod Zameczyskiem DV57, 650-680 m n.p.m., 1-5 VIII 2015, 3 exx., e.l., gąsienice 12 VII 2015 na *Arctium tomentosum* MILL. i *Centaurea jacea* L., leg. TB; Pieniny, Wierch Skalki DV57, 565 m n.p.m., 29 VII 2015, 2 exx., e.l., gąsienice

13 VII 2015 na *Centaurea jacea* L. i *Cirsium arvense* (L.) SCOP., leg. TB; Małe Pieniny, Jaworki DV67, 550 m n.p.m., 1 ex., e.l., gąsienica 12 VII 2015 na *Carduus personata* (L.) JACQ., leg. TB; Małe Pieniny, Wąwóz Homole DV67, 600-620 m n.p.m., 1 ex., e.l., gąsienica 30 VI 2014 na *Centaurea scabiosa* L., leg. TB.

MZ: Warszawa-Ursynów EC07, 14 IX 1995, 1 ex., leg. WZ.

OP: Radoszowy BA86, 19 I 2008, 1 ex., w butwiejącym konarze wierzby, leg. GH, coll. TB; Urbanowice BA87, 23 X 2011, 1 ex., spod kory martwej brzozy, leg. GH, coll. TB; Wronin BA96, 28 XII 2007, 1 ex., spod kory martwego świerka, leg. GH, coll. TB; Oleszka BA99, 26 IV 2013, 1 ex., leg. TB; Rezerwat Góra Świętej Anny BA99, 8-19 VI i 10 IX (2008-2010), 6 exx., leg. TB; Suchy Bór BB91, 1 ex., e.l., gąsienica 28 VII 2017 na *Cirsium vulgare* (SAVI.) TEN., leg. TB; Kędzierzyn-Koźle-Sławięcice CA08, 31 X 2009, 3 X 2010, 3 exx., w hangarze w lesie, leg. GH, coll. TB; Rędzina CB22, 24 VIII 2016, 1 ex., e.l., gąsienica 5 VIII 2016 na *Arctium minus* (HILL.) BERNH., leg. TB; Kopice XS71, 11 XII 2008, 4 I 2009, 4 exx., spod kory grabu i dębu, leg. GH, coll. TB; Rzędziwojowice XS81, 12 II 2008, 1 ex., spod kory martwego dębu, leg. GH, coll. TB; Stare Kolnie XS83, 27 VII 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 6 VII 2014 na *Carduus crispus* L., leg. TB; Stobrawa XS83, 17 XII 2007, 28 III i 1 XII 2009, 3 exx., spod kory martwego jawora i w próchnowisku grabu, leg. GH, coll. TB; Karłowice XS94, 7 VIII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 15 VII 2014 na *Arctium tomentosum* MILL., leg. TB; Rezerwat Góra Gipsowa YR14, 1 ex., e.l., gąsienica 22 VI 2015 na *Centaurea scabiosa* L., leg. TB; Ładza YS03, 17 I 2009, 1 ex., w butwiejącej kłodzie świerka, leg. GH.

PK: Uherce Mineralne (Uherce-Tunel) FV08, 30 IV 1994, 1 ex., leg. WZ.

PM: Mierzeja Wiślana, Rezerwat Buki Mierzei Wiślanej CF92, 1 VII 2010, 1 ex., leg. TB; Mierzeja Wiślana, Nowa Karczma (Piaski) DF13, 13 VIII 2012, 1 ex., leg. TB.

SL: Zawiercie CA89, 7 III 1991, 2 exx., leg. WN.

SW: Krzyżanowice Dolne DA68, 31 VII 2015, 1 ex., e.l., gąsienica 14 VII 2015 na *Arctium tomentosum* MILL., leg. TB.

WM: Mostkowo DE46, 6 VI 1998, 1 ex., leg. WZ; Puszcza Borecka, Czerwony Dwór EE79, 2 V 1993, 1 ex., leg. WZ.

ZP: Rezerwat Bielinek VU46, 23 V 2009, 2 exx., leg. TB.

Gatunek szeroko rozsiadany i pospolity w całej Polsce. Gąsienica rozwija się na licznych gatunkach z rodziny astrowatych (Asteraceae). Z Polski podawane były dotychczas: łopian większy (*Arctium lappa* L.), ostrożeń lancetowaty (*Cirsium vulgare* (SAVI.) TEN.), chaber (*Centaurea* L.) i oset (*Carduus* L.) (WOCKE 1874, BÜTTNER 1880, TOLL 1964). Oprócz *A. lappa* L., spotyka się ją przeważnie na łopianie pajęczynowatym (*A. tomentosum* MILL.), chabrzu łąkowym (*Centaurea jacea* L.) i ostrożeńiu polnym (*Cirsium arvense* (L.) SCOP.) w okresie od drugiej połowy czerwca do końca lipca. Żeruje na liściach, wygryzając w nich duże zatokowe dziury między nerwami. Często wyjedzeniu ulega przywierzchołkowa część liścia, z której pozostaje sterczący nerw główny. Ukrywa się w rurce powstałej w zagięciu blaszki, przeważnie na spodniej stronie liścia. Motyle są często znajdowane w okresie diapauzy jesienno-zimowej.

Agonopterix assimilella (TREITSCHKE, 1832)

LB: Luta FC70, 9-11 V 2015, 16 exx., e.l., gąsienice 15 IV 2015 na *Cytisus scoparius* (L.) LINK, leg. MH; Żłobek FC70, 7 i 10 V 2011, 4 exx., e.l., gąsienice 10-17 IV 2011 na *C. scoparius* (L.) LINK, leg. MH; Orchówek FC71, 22 V 2013, 1 ex., e.l., gąsienica 3 V 2013 na *C. scoparius* (L.) LINK, leg. MH; Włodawa FC71, 22 V 2011, 2 exx., e.l., gąsienice 7 V 2011 na *C. scoparius* (L.) LINK, leg. MH.

LD: Strzegocin CC88, 28 V 1995, 1 ex., e.l., gąsienica na *C. scoparius* (L.) LINK, leg. WZ.

MP: Kraków, Las Wolski DA14, 3 VI 2003, 1 ex., leg. WZ.

OP: Dębska Kuźnia BB91, 27 III – 7 IV 2015, 4 exx., e.l., gąsienice 15-21 II 2015 na *C. scoparius* (L.) LINK, leg. TB & TS; Ujazd CA18, 24 i 27 IV 2016, 2 exx., e.l., cult. & coll. TB, gąsienice 27 III 2016 na *C. scoparius* (L.) LINK, leg. TS.

PK: Radawa FA25, 10 VII 2001, 1 ex., leg. JM, coll. XD.

Gatunek rozsiadlony w całej Polsce. Przeważnie obserwowany w stadium gąsienicy, rzadziej łowione są motyle. Po przezimowaniu gąsienica rozwija się od wczesnej wiosny do początku maja na żarnowcu miotlastym (*Cytisus scoparius* (L.) LINK). Ukrywa się między ściśle sprzędzonymi gałązkami w górnej części pędu, żerując na ich epidermie. W Polsce południowej gąsienice mogą wychodzić z diapauzy i rozpoczynać aktywność już w okresie zimowym, w połowie lutego.

Agonopterix astrantiae (HEINEMANN, 1870)

MP: Beskid Żywiecki, Toporzysko DV19, 7 VIII 2010, 1 ex., leg. WZ; Pieniny, Kąty DV57, 500 m n.p.m., 17 VI 2015, 1 ex., e.l., gąsienica 29 V 2015 na *Astrantia major* L., leg. TB; Pieniny, Polana Istebki DV57, 715 m n.p.m., 14 i 16 VI 2014, 4 exx., e.l., gąsienice 26 V 2014 na *A. major* L., leg. TB; Pieniny, Polana Szopka DV57, 750 m n.p.m., 23 VI 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 26 V 2014 na *A. major* L., leg. TB; Pieniny, Polana Wyrobek DV57, 710-720 m n.p.m., 15 i 19 VI 2014, 3 exx., e.l., gąsienice 26 V 2014 na *A. major* L., leg. TB; Pieniny, Przełęcz Szopka DV57, 779 m n.p.m., 19 VI 2015, 1 ex., e.l., gąsienica 29 V 2015 na *A. major* L., leg. TB; Pieniny, Wąwóz Szopczański DV57, 620-630 m n.p.m., 1 ex., e.l., gąsienica 25 V 2014 na *A. major* L., leg. TB; Małe Pieniny, Rezerwat Biała Woda DV67, 650 m n.p.m., 18 VI 2015, 1 ex., e.l., gąsienica 31 V 2015 na *A. major* L., leg. TB.

Gatunek spotykany w Polsce lokalnie, głównie na obszarach górskich oraz w północno-wschodniej części kraju. Oprócz Pienin (BŁESZYŃSKI *et al.* 1965, BUSZKO 1992), gdzie jest rozpowszechniony, znany z nielicznych, przeważnie dawnych stanowisk (BŁAIK 2017). W Polsce południowej gąsienica rozwija się w okresie od drugiej połowy maja do drugiej połowy czerwca na jarzmiance większej (*Astrantia major* L.) (WOCKE 1874, BUSZKO 1992). Żeruje na liściach. Ukrywa się w rurkowato zawiniętym brzegu odcinka liściowego. Wraz ze wzrostem gąsienicy rurka może być sprzędzana z innymi odcinkami liścia lub cała blaszka liściowa może ulec przekształceniu w przypominający mieszek twór sterzący na długim ogonku liściowym. W Pieninach gatunek zasiedla zacienione miejsca na polanach leśnych, przydrożach i skrajach ciepłolubnych łąk górskich. Potencjalną rośliną pokarmową, zwłaszcza w Polsce północno-wschodniej jest żankiel zwyczajny (*Sanicula europaea* L.), wyłącznie na którym gatunek rozwija się w Europie Północnej (PALM 1989) i na Wyspach Brytyjskich (HARPER *et al.* 2002).

Agonopterix atomella (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775) (Ryc. 7)

LB: Orchówek FC71, 26 VI - 24 VII (2010-2016), 8 exx., e.l., gąsienice 4 VI - 12 VII (2010-2016) na *Cytisus scoparius* (L.) LINK, leg. MH.

Gatunek rzadko spotykany, znany z kilku, przeważnie dawnych stanowisk rozproszonych w zachodniej, południowej i wschodniej Polsce (BŁAIK 2017). Gąsienica rozwija się w czerwcu i lipcu wśród sprzędzonych liści żarnowca miotlastego (*Cytisus scoparius* (L.) LINK) i janowca (*Genista* L.), zwłaszcza janowca barwierskiego (*Genista tinctoria* L.) (WOCKE 1874, TOLL 1964, HANNEMAN 1995).

Agonopterix capreolella (ZELLER, 1839)

ZP: Rezerwat Bielinek VU46, 17 VII 2010, 1♂, leg. TB.

Gatunek rzadko spotykany, znany z kilku stanowisk rozproszonych w południowo-zachodniej, środkowej i wschodniej Polsce (BLAIK 2017). Gąsienica rozwija się w czerwcu i lipcu na liściach biedrzyńca mniejszego (*Pimpinella saxifraga* L.) i sierpnicy pospolitej (*Falcaria vulgaris* BERNH.) oraz kilku innych gatunków z rodziny selerowatych (Apiaceae) (HANNEMAN 1995, PALM 1989).

Agonopterix ciliella (STANTON, 1849)

DL: Karkonosze, Karpacz WS52, 650 m n.p.m., 2 exx., e.l., gąsienice 20 VI 2014 na *Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM., leg. XD; Masyw Śnieżnika, Kletno XR36, 25 i 26 I 2008, 2♂♂, spod kory pniaków i martwych drzew buka i jarzębu pospolitego, leg. GH, coll. TB; Masyw Śnieżnika, Krzyżnik XR37, 600 m n.p.m., 28 VIII 2006, 2♀♀, w dzień, leg. GH, coll. TB; Wrocław-Świniary XS37, 23 III 2010, 1♂, leg. XD; Wrocław-Wojnów XS56, 6 XI 2009, 1♂, leg. XD.

LB: Aleksandrówka FB68, 28 III 2017, 1♀, leg. MH; Serniawy FB69, 12 i 15 I 2008, 1♂, 1♀, leg. MH; Macoszyn FB79, 10 I 2012, 1♀, leg. MH; Osowa FB79, 31 III - 29 IV (2010, 2011), 3♀♀, leg. MH; FB87 Żalin, 16 IV 2015, 1♀, leg. MH.

MP: Krzeszów CA91, 29 IV 2004, 1♂, leg. WZ; Beskid Żywiecki, Zawoja-Czażoża CV99, 8 XI 2009, 1♂, spod kory martwego świerka, leg. GH, coll. TB; Kojaszówka DA00, 1 V 2005, 1♀, leg. WZ; Czarny Dunajec, Las Baligówka DV17, 660 m n.p.m., 28 VII 2015, 1 ex., e.l., gąsienica 11 VII 2015 na *Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM., leg. TB; Pieniny, Kąty DV57, 480 m n.p.m., 30 IV 2007, 1♂, leg. TB, 16 VII i 7 VIII 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 29 VI 2014 na *Angelica sylvestris* L. i 13-16 VII 2014 na *Daucus carota* L., leg. TB & XD; Pieniny, Macelak DV57, 650 m n.p.m., 19 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 29 VI 2014 na *Chaerophyllum aromaticum* L., leg. TB; Pieniny, Mardułowy Gronik DV57, 480-550 m n.p.m., 2 V 2005, 1♀, leg. TB, 21 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 29 VI 2014 na *Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM., leg. TB; Pieniny, Wierch Skalki DV57, 565 m n.p.m., 29 VII 2015, 1 ex., e.l., gąsienica 13 VII 2015 na *Heracleum sphondylium* L., leg. TB; Małe Pieniny, Jaworki DV67, 550 m n.p.m., 29 VII 2015, 1 ex., e.l., gąsienica 12 VII 2015 na *Chaerophyllum aromaticum* L., leg. TB.

OP: Urbanowice BA87, 16 i 23 X 2011, 2♂♂, spod kory martwego dębu i brzozy, leg. GH, coll. TB; Rezerwat Góra Świętej Anny BA99, 15 IV 2009, 1♂, leg. TB; Miedziana BB80, 24 VI 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 6 VI 2014 na *Angelica sylvestris* L., leg. TB; Łędziny BB81, 22 VI - 15 VII 2014, 5 exx., e.l., gąsienice 5 i 16 VI 2014 na *Chaerophyllum temulum* L., leg. TB; Chrząstowice BB91, 10 i 14 VII 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 20 VI 2014 na *Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM. i *Selinum carvifolia* (L.) L., leg. TB, 23 VIII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 7 VIII 2014 na *Angelica sylvestris* L., leg. TB; Dębska Kuźnia BB91, 8 i 15 VII 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 20 VI 2014 na *Peucedanum oreoselinum* (L.) MOENCH i *Pimpinella saxifraga* L., leg. TB; Rezerwat Srebrne Źródła BB91, 15 XI 2009, 5 III 2010, 2♂♂, z próchna dębu i spod kory martwego klonu, leg. GH, coll. TB; Suchy Bór BB91, 30 X - 22 III (2008-2011), 16♂♂, 8♀♀, z próchna i spod kory martwych drzew dębu, sosny, osiki, olszy czarnej, leg. GH, coll. TB; Kotórz Wielki BB92, 18 I i 28 II 2009, 5♂♂, 1♀, spod kory martwej sosny i wierzby, leg. GH, coll. TB; Kędzierzyn-Koźle-Sławięcice CA08, 23 i 27 II 2009, 2♂♂, spod kory martwej sosny, leg. GH, coll. TB, 31 X 2009, 1♂, w hangarze w lesie, leg. GH, coll. TB; Dziedzice XR99, 3 VIII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 17 VII 2014 na *Peucedanum palustre* (L.) MOENCH, leg. TB; Kopice XS71, 11 XII 2008, 1♀, spod kory

martwego świerka, leg. GH, coll. TB; Borucice XS75, 26 VIII 2016, 1 ex., e.l., gąsienica 3 VIII 2016 na *Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM., leg. TB; Wierzbie XS80, 20 VII 2008, 1♂, 1♀, leg. TB; Rzędziwojowice XS81, 12 II 2008, 1♂, spod kory martwego dębu, leg. GH, coll. TB; Karłowice XS83, 30 VI 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 6 VII 2014 na *Peucedanum oreoselinum* (L.) MOENCH, leg. TB; Stobrawa XS83, 1 XII 2009, 1♂, 2♀♀, spod kory martwego jawora, leg. GH, coll. TB; Pokój XS94, 1 II 2011, 1♀, spod kory martwego buka, leg. GH, coll. TB; Łączany XS95, 4-11 IX 2012, 14 VI 2013, 4 exx., e.l., gąsienice 23 VIII 2012, 29 V 2013 na *Angelica sylvestris* L., leg. TB; Michalice XS96, 4 IX 2012, 1 ex., e.l., gąsienica 23 VIII 2012 na *Angelica sylvestris* L., leg. TB; Dzierżysław YR14, 26 II 2010, 1♀, spod kory dębu, leg. GH, coll. TB; Ładza YS03, 17 I 2009, 1♀, w butwiejącej kłodzie świerka, leg. GH, coll. TB; Opole-Kolonia Gosławicka YS11, 14-17 VIII 2012, 2 exx., e.l., gąsienice 1 VIII 2012 na *Peucedanum palustre* (L.) MOENCH, leg. TB.

PM: Mierzeja Wiślana, Krynica Morska CF92, 11 IX 2010, 1♂, leg. TB, 27 VI 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 10 VI 2014 na *Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM., leg. TB; Mierzeja Wiślana, Rezerwat Buki Mierzei Wiślanej CF92, 12 VI 2009, 1♂, leg. TB; Mierzeja Wiślana, Siekierki CF92, 2 VI 2010, 1♀, leg. TB; Mierzeja Wiślana, Nowa Karczma (Piaski) DF13, 30 VIII - 11 IX 2012, 9 exx., e.l., gąsienice 12-17 VIII 2012 na *A. sylvestris* (L.) HOFFM., leg. TB.

SL: Niegowonice CA88, 20 VII 2018, 1 ex., e.l., gąsienica 30 VI 2018 na *Angelica sylvestris* L., leg. TB; Poreba CA89, 9 III 1991, 1♂, leg. WN, coll. TB; Zawiercie CA89, 7 III 1991, 2 V 1992, 12 X 1996, 1♂, 3♀♀, leg. WN, coll. TB.

Gatunek szeroko rozsiadany w Polsce. Na południu kraju prawdopodobnie wydaje dwa pokolenia motyli, na co wskazuje długi okres występowania stadium gąsienicy, rozciągający się od drugiej połowy maja do końca sierpnia. Gąsienica rozwija się na licznych gatunkach z rodziny selerowatych (Apiaceae). Z Polski podawane były dotychczas: barszcz zwyczajny (*Heracleum sphondylium* L.), marchew (*Daucus* L.) i dzięgiel (*Angelica* L.) (WOCKE 1874, TOLL 1964). Spotyka się ją zwłaszcza na dzięgielu leśnym (*Angelica sylvestris* L.) i goryszu błotnym (*Peucedanum palustre* (L.) MOENCH), ale często także na trybuli leśnej (*Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM.) oraz świerzębku (*Chaerophyllum* L.), które były dotąd rzadko wymieniane jako rośliny pokarmowe. Żeruje na liściach. Ukrywa się w stosunkowo długiej i szerokiej rurce powstałej przez sprzędzenie przeważnie pojedynczego listka. Motyle są często znajdowane w okresie diapauzy jesienno-zimowej.

Agonopterix enicella (TREITSCHKE, 1832) (Ryc. 8)

SW: Gacki-Podgórze-Koryta DA68, 26-30 V 2014, 11 exx., e.l., gąsienice 4 V 2014 na *Eryngium campestre* L., leg. TB & XD; Rezerwat Krzyżanowice DA68, 11-19 VI 2014, 5 exx., e.l., gąsienice 27 V 2014 na *E. campestre* L., leg. TB & TS; Rezerwat Skotniki Górne DA78, 26 VIII 2006, 2 exx., leg. WZ, coll. WZ & TB; Winiary DA78, 1 VI 2002, 1 ex., e.l., gąsienica na *E. campestre* L., leg. WZ; Szaniec DA79, 26 VI 2006, 1 ex., e.l., gąsienica na *E. campestre* L., leg. WZ.

Gatunek znany głównie z Poniżnia (KOSTROWICKI 1953), gdzie jest związany z mikołajkiem polnym (*Eryngium campestre* L.), ponadto z Wyżyny Lubelskiej, Rostocza (PAŁKA 1992) i Torunia (J. Buszko – inf. ustna), gdzie gąsienice znajdowano na mikołajku płaskolistnym (*E. planum* L.). Okazy nadnidziańskie są wyraźnie mniejsze i jaśniejsze od okazów z Torunia, które posiadają brunatne skrzydła bez rudawego przyprószenia. Gąsienica rozwija się w maju i na początku czerwca. Na *E. campestre* L. początkowo przebywa i żeruje między sprzedzonymi liśćmi odziomkowymi, w których wygryza duże dziury, później także między wyżej osadzonymi liśćmi łodygowymi. Często występuje gromadnie powodując silne uszkodzenia liści zajętej rośliny.

Agonopterix conterminella (ZELLER, 1839)

DL: Wrocław–Wojnów XS56, 1 ex., e.l., gąsienica 21 V 2017 na *Salix caprea* L., leg. XD.

LB: Zawadówka FB66, 3 VII 2003, 1 ex., leg. MH.

WM: Puszcza Borecka, Czerwoný Dwór EE79, 27 VII 1993, 1 ex., leg. WZ.

Gatunek znany z nielicznych stanowisk, głównie w południowej oraz północno-wschodniej Polsce (BLAIK 2017). Gąsienica rozwija się w maju i czerwcu na wierzbie iwie (*Salix caprea* L.) i wierzbie wiciowej (*Salix viminalis* L.) (BÜTTNER 1880) oraz innych gatunkach wierzb (HANNEMANN 1995). Żeruje wśród sprzędzonych liści w szczytowej części pędu.

Agonopterix doronicella (WOCKE, 1849) (Ryc. 9)

DL: Masyw Śnieżnika, Stronie Śląskie XR37, 655 m n.p.m., 24 VI 2013, 1 ex., e.p., poczwarka 11 VI 2013, w miejscu żerowania gąsienicy na *Doronicum austriacum* JACQ., leg. TB. Ponadto liczne opuszczone żerowiska.

SL: Beskid Śląski, Szczyrk, Polana Doliny CA50, 820 m n.p.m., 13-15 VI 2015, 22 exx., e.l., gąsienice 28 V 2015 na *D. austriacum* JACQ., leg. TB & TS.

Gatunek górski, wykazany z kilku miejsc w Polsce. Nowa obserwacja ze Stronia Śląskiego potwierdza jego obecność na dawnym stanowisku (GROSCHKE 1939) i w regionie Masywu Śnieżnika (WOCKE 1874). Podawany był także z pobliskich Gór Bialskich (GROSCHKE 1939), Pienin (TOLL 1964) i Tatr (BUSZKO 1992). Gąsienica rozwija się od drugiej połowy maja do drugiej połowy czerwca na omiegu górskim (*Doronicum austriacum* JACQ.) (BUSZKO 1992). Żeruje na liściach. W szczytowej części rośliny tworzy kłąb ze sprzędzonych liści, wewnątrz którego stale przebywa i czasem również się przepoczwarcza. W miejscach gdzie roślina pokarmowa rośnie w większych skupiskach gąsienice mogą występować w znacznym zagęszczeniu.

Agonopterix heracliana (LINNAEUS, 1758)

DL: Góry Stołowe, Pasterka, schronisko PTTK WR99, 700 m n.p.m., 5 i 6 VIII 2009, 2♂♂, leg. GH, coll. TB; Góry Kaczawskie, Wojcieszów WS64, 24 VIII 2011, 27 VII 2012, 3 exx. (1♀), leg. XD; Masyw Śnieżnika, Kletno XR36, 25 i 26 I 2008, 5♂♂, 1♀, spod kory pniaków i martwych drzew świerka i jarzębu pospolitego, leg. GH, coll. TB; Wrocław–Rędzin XS37, 3 exx., e.l., gąsienice 1 VI 2015 na *Chaerophyllum temulum* L., leg. XD; Wrocław–Stare Miasto XS46, 1 ex., e.l., gąsienica 2 VI 2015 na *Chaerophyllum bulbosum* L., leg. XD; Wrocław–Wojnów XS56, 11 IV 2012, 1 ex., leg. XD.

LB: Aleksandrówka FB68, 28 III 2017, 1♂, leg. MH; Bachus FB68, 16 II 2016, 1♀, leg. MH; Hańsk FB69, 22 III 2014, 1♂, leg. MH; Serniawy FB69, 19 IV 2002, 2 V 2006, 15 I 2008, 7 V 2016, 1♂, 3♀♀, leg. MH; Kosyń FB79, 26 IV 2006, 1♂, leg. MH; Macoszyn FB79, 16 V 2005, 7 V 2007, 4 IV 2008, 7 I i 8-15 IX 2014, 2♂♂, 4♀♀, leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 8 I 2014, 1♂, leg. MH.

LD: Strzegocin CC88, 20 IX 2004, 1 ex., leg. WZ.

MP: Sucha Beskidzka CA91, 18 IV 2000, 1 ex., leg. WZ; Beskid Żywiecki, Przełęcz Krowiarki CV99, 1012 m n.p.m., 18 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 28 VI 2014 na *Chaerophyllum hirsutum* L., leg. TB; Kojaszówka DA00, 12 VIII 2000, 1 ex., leg. WZ; Pieniny, Forendówki DV57, 780 m n.p.m., 17 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 29 VI 2014 na *Ch. hirsutum* L.; Pieniny, Kąty DV57, 480 m n.p.m., 30 IV - 4 V 2007, 2♂♂, 1♀, leg. TB;

Pieniny, Kąty, Biała Skala DV57, 480 m n.p.m., 16-18 VII 2014, 3 exx., e.l., gąsienice 29 VI 2014 na *Daucus carota* L., leg. TB; Pieniny, Mardulowy Gronik DV57, 540-550 m n.p.m., 16 i 22 VII 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 29 VI 2014 na *D. carota* L., leg. TB; Pieniny, Polana Toporzysko DV57, 800 m n.p.m., 15 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 29 VI 2014 na *Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM., leg. TB.

OP: Urbanowice BA87, 16 X 2011, 1♂, 1♀, spod kory martwego dębu, leg. GH, coll. TB; Kędzierzyn-Koźle BA97, 18 VII 2014, 1♂, e.l., cult. TS, coll. TB, gąsienica 29 VI 2014 na *Chaerophyllum aromaticum* L., leg. TS; Rezerwat Góra Świętej Anny BA99, 10 V 2009, 1♂, leg. TB; Miedziana BB80, 25 VI 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 6 VI 2014 na *Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM., leg. TB; Łędziny BB81, 25 VI 2012, 27 VI 2014, 3 exx., e.l., gąsienice 29 V 2012, 5 VI 2014 na *Chaerophyllum temulum* L., leg. TB; Suchy Bór BB91, 3 XI - 20 III (2008-2011), 2♂♂, 4♀♀, z próchna i spod kory martwych drzew dębu, sosny i świerka, leg. GH, coll. TB, 15 XI 2010, 1♂, leg. TB, 21 VIII 2011, 1♀, w domowej spizarni, leg. GH, coll. TB; Kędzierzyn-Koźle-Sławięcice CA08, 31 X 2009, 2♂♂, w hangarze w lesie, leg. GH, coll. TB; Roszkowice CB06, 29 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 13 VII 2014 na *Chaerophyllum aromaticum* L., leg. TB; Pokój XS94, 27 XII 2007, 1♂, spod kory dębu, leg. GH, coll. TB; Dzierzysław YR14, 26 II 2010, 1♀, spod kory dębu, leg. GH, coll. TB.

PD: Puszcza Białowieska, Tryb Masiewski FD94, 30 XII 2009, 1♂, w drewnie martwego dębu, leg. GH, coll. TB.

PK: Beskid Niski, Masyw Suchania koło Myscowej EV48, 8 IX 2009, 1♂, 2♀♀, spod kory buka, leg. GH, coll. TB; Uherce Mineralne (Uherce-Tunel) FV08, 16 VIII 1999, 1 ex., leg. WZ.

PM: Mierzeja Wiślana, Skowronki CF82, 31 VI 2010, 1♀, leg. TB; Mierzeja Wiślana, Krynica Morska CF92, 1 IV 2010, 1♂, leg. TB, 27 VI 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 10 VI 2014 na *Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM., leg. TB; Mierzeja Wiślana, Siekierki CF92, 14 VII 2011, 1♀, leg. TB; Mierzeja Wiślana, Nowa Karczma (Piaski) DF13, 25-29 VI 2014, 3 exx., e.l., gąsienice 7-12 VI 2014 na *A. sylvestris* (L.) HOFFM., leg. TB.

SL: Poręba CA89, 17 IV 2005, 1♂, leg. TB; Zawiercie CA89, 12 IV 1992, 1♂, leg. WN, coll. TB.

SW: Rezerwat Skotniki Górne DA78, 20 VII 2006, 1 ex., leg. WZ.

WM: Pełnik DE46, 1 VIII 2005, 1 ex., leg. WZ.

ZP: Rezerwat Bielinek VU46, 28 VII 2009, 1♀, leg. TB.

Gatunek szeroko rozsiadlony i pospolity w całej Polsce. Gąsienica rozwija się od końca maja do połowy lipca, głównie na trybuli leśnej (*Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM.) i świerżabku (*Chaerophyllum* L.), zwłaszcza na świerżabku gajowym (*Ch. temulum* L.), rzadziej na marchwi zwyczajnej (*Daucus carota* L.). Żeruje na liściach. Ukrywa się w stosunkowo krótkiej rurce powstałej przez sprzędzenie przeważnie pojedynczego listka. Jako rośliny pokarmowe wymienia się ponadto kilka innych rodzajów i gatunków z rodziny selerowatych (Apiaceae), zwłaszcza kłobuczkę pospolitą (*Torilis japonica* (HOULT.) D.C.) i barszcz zwyczajny (*Heracleum sphondylium* L.) (HANNEMANN 1995). Motyle są często znajdowane w okresie diapauzy jesienno-zimowej.

Agonopterix hypericella (HÜBNER, 1796)

DL: Wałbrzych-Zamek Książ WS93, 23 III 2014, 1 ex., leg. XD; Kołaczów XS22, 5 III 2011, 2 exx., leg. XD; Skalice XS41, 3 IV 2011, 1 ex., leg. XD.

LB: Serniawy FB69, 29 VIII 2003, 1 ex., leg. MH; Macoszyn FB79, 6 IX 2008, 24 IV 2013, 2 exx., leg. MH.

OP: Rezerwat Ligota Dolna BA99, 9 IX 2009, 20 III 2010, 2 exx., leg. TB; Łędziny BB81, 6 IV 2011, 1 ex., leg. TB; Góry Opawskie, Jarnołówce XR77, 370 m n.p.m., 28 VII 2013, 2 exx., e.l., gąsienice 4 VII 2013 na *Hypericum perforatum* L., leg. TB.

Gatunek rozsiadlony głównie w południowej, wschodniej i północnej Polsce (BLAIK 2017). Gąsienica rozwija się w czerwcu i lipcu na dziurawcu zwyczajnym (*Hypericum perforatum* L.). Według TOLLA (1964) występuje również w sierpniu. Żeruje na liściach, w których wygryza dziury w okolicy przyszczytowej. Ukrywa się w zagięciu blaszki na spodniej stronie liścia.

Agonopterix kaekeritziana (LINNAEUS, 1767)

LB: Macoszyn FB79, 1 VIII 1996, 8 VII 2010, 2 exx., leg. MH; Stulno FB89, 17 VII 2002, 1 ex., leg. MH.

MP: Kojaszówka DA00, 16 VII 2001, 1 ex., leg. WZ; Kraków-Bodzów DA14, 21 VIII 2000, 1 ex., leg. WZ, coll. TB; Pieniny, Czorsztyn-Podzamcze DV57, 550-575 m n.p.m., 23 VI 2015, 1 ex., e.l., gąsienica 30 V 2015 na *Centaurea jacea* L., leg. TB.

OP: Rezerwat Ligota Dolna BA99, 4 VII 2009, 1 ex., leg. TB.

SW: Rezerwat Skotniki Górne DA78, 29 VII 2008, 1 ex., leg. WZ, coll. TB.

Gatunek spotykany lokalnie i dość rzadko. Ostatnio łowiony tylko w północno-wschodniej i południowej Polsce, w innych częściach kraju znany z dawnych stanowisk (BLAIK 2017). Gąsienica rozwija się w maju i czerwcu na liściach chabra łąkowego (*Centaurea jacea* L.). Z Dolnego Śląska jako roślinę pokarmową wymieniano ponadto chaber austriacki (*C. phrygia* L.) i chaber driakiewnik (*C. scabiosa* L.), ale także *C. paniculata* L., obcy naszej flory (WOCKE 1874).

Agonopterix laterella (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)

LB: Szcześniki FC60, 4 IV 1998, 1 ex., leg. MH.

LD: Strzegocin CC88, 20 II 1992, 1 ex., leg. WZ.

OP: Rezerwat Ligota Dolna BA99, 16 VII 2008, 20 III 2010, 2♂♂, leg. TB.

PM: Rezerwat Dolina Chłapowska CF37, 31 VII 2004, 1 ex., leg. WZ.

WP: Pleszew XT95, 14 IV 2013, 2♂♂, leg. PŻ, coll. TB.

Gatunek spotykany lokalnie w całej Polsce. Gąsienicę znajdowano na Dolnym Śląsku w czerwcu i na początku lipca na chabrze bławatku (*Centaurea cyanus* L.) (WOCKE 1874). Według HANNEMANNA (1995) żeruje już od końca maja wśród sprzędzonych liści, także chabra łąkowego (*C. jacea* L.).

Agonopterix liturosa (HAWORTH, 1811)

DL: Rezerwat Ostrzyca Proboszczowicka WS55, 24 VI 2016, 1 ex., leg. XD; Góry Kaczawskie, Wojcieszów WS64, 2 VIII 2014, 1 ex., leg. XD.

LB: Zawadówka FB66, 2 VII 2016, 1 ex., leg. MH; Macoszyn FB79, 18 VIII 2006, 1 ex., leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 10 VIII 2006, 13 VIII i 5 IX 2008, 3 exx., leg. MH; Stare Stulno FB89, 22 VI 2007, 1 ex., leg. MH; Stulno FB89, 7 VII 2010, 1 ex., leg. MH; Orchówek FC71, 29 VIII 2013, 1 ex., leg. MH; Włodawa FC71, 3 IX 2001, 1 ex., leg. MH.

MP: Beskid Żywiecki, Przełęcz Krowiarki CV99, 1012 m n.p.m., 28 VII 2006, 1 ex., leg. WZ; Kojaszówka DA00, 11 VIII 2000, 1 ex., leg. WZ.

OP: Góry Opawskie, Jarnołówce XR77, 370 m n.p.m., 10 VI 2011, 14-15 VI 2012, 12

VI 2013, 6 exx., e.l., gąsienice 15 V 2011, 25 V 2012, 23 V 2013 na *Hypericum perforatum* L., leg. TB.

PK: Uherce Mineralne (Uherce-Tunel) FV08, 15 VIII 1999, 1 ex., leg. WZ.

Gatunek rozsielony w całej Polsce, częściej spotykany na obszarach podgórskich. Gąsienica rozwija się w maju i na początku czerwca na dziurawcu zwyczajnym (*Hypericum perforatum* L.). Przebywa i żeruje wśród sprzędzonych w kłęb liści na szczycie pędu.

Agonopterix multiplicella (ERSCHOFF, 1877)

LB: Majdan Stuleński FB89, 20 IX 2014, 1 ♀, leg. MH.

MZ: Kąty Borucza ED40, 26 IV 1997, 1 ex., leg. WZ.

OP: Kędzierzyn-Koźle-Sławięcice CA08, 3 X 2010, 1 ♀, w hangarze w lesie, leg. GH, coll. TB.

PD: Puszcza Augustowska, Mikaszówka FE57, 27 V 2000, 1 ♀, leg. TB.

Gatunek stosunkowo niedawno wykazany z Polski (BUSZKO & BENGTTSSON 1992), dawniej prawdopodobnie był mylony, przez co jego rozmieszczenie jest wciąż słabo poznane. Znany z nielicznych stanowisk, głównie w północnej, wschodniej i środkowej części kraju (BLAIK 2017). W Polsce północnej dojrzałe gąsienice zbierano od końca czerwca do połowy sierpnia żerujące wśród poskręcanych liści bylicy pospolitej (*Artemisia vulgaris* L.) (BUSZKO & BENGTTSSON 1992). Według LVOVSKYEGO (2006) gąsienica pojawia się już w maju.

Agonopterix nervosa (HAWORTH, 1811)

DL: Góry Kamienne, Hala Pod Klinem WS81, 14 VIII 2013, 1 ex., leg. XD.

LB: Luta FC70, 30 VI 2010, 17 VI 2013, 6 exx., e.l., gąsienice 5 VI 2010, 2 VI 2013 na *Cytisus scoparius* (L.) LINK, leg. MH; Orchówek FC71, 17 VI 2013, 23 VI 2015, 5 exx., e.l., gąsienice 26 V 2013, 8 VI 2015 na *C. scoparius* (L.) LINK, leg. MH; Włodawa FC71, 22 VI 2009, 1 ex., e.l., gąsienica 20 V 2009 na *C. scoparius* (L.) LINK, leg. MH.

OP: Rezerwat Góra Świętej Anny BA99, 31 VII i 22 VIII 2008, 2 exx., leg. TB; Chorula YS10, 28 VIII 2008, 6 exx., leg. TB.

Gatunek rozsielony głównie w południowej i zachodniej Polsce (BLAIK 2017). Gąsienica rozwija się od połowy maja do połowy czerwca wśród sprzędzonych liści i kwiatów żarnowca miotlastego (*Cytisus scoparius* (L.) LINK). Na Dolnym Śląsku znajdowano ją także na janowcu barwierskim (*Genista tinctoria* L.) (WOCKE 1874).

Agonopterix ocellana (FABRICIUS, 1775)

DL: Góry Kaczawskie, Łysa Góra WS54, 708 m n.p.m., 13 VIII 2011, 1 ex., e.l., gąsienica 28 VII 2011 na *Salix caprea* L., leg. TB.

LB: Zawadówka FB66, 1 i 15 IV 2008, 2 exx., leg. MH; Aleksandrówka FB68, 28 III 2017, 1 ex., leg. MH; Petryłów FB69, 5 III 2017, 1 ex., leg. MH; Serniawy FB69, 4 V 2008, 1 ex., leg. MH; Kosyń FB79, 31 III i 5 V 2017, 2 exx., leg. MH; Macoszyn FB79, 25 IX 2005, 1 ex., leg. MH; Osowa FB79, 17 III – 16 IV, 10 IX (2002-2017), 5 exx., leg. MH; Brzeźno FB87, 7 IV 2008, 1 ex., leg. MH; Żalin FB87, 16 IV 2015, 1 ex., leg. MH; Sobibór FC80, 21 III 2017, 1 ex., leg. MH.

LD: Strzegocin CC88, 16 IV 1993, 1 ex., leg. WZ.

MP: Sucha Beskidzka CA91, 2 IV 1999, 1 ex., leg. WZ; Beskid Żywiecki, Zawoja-Stonów (Polana Stonów) CV99, 795 m n.p.m., 30 IV 2004, 1 ex., leg. WZ; Pieniny, Kąty DV57, 480 m n.p.m., 1-4 V 2014, 1 ex., leg. TB.

MZ: Kąty Borucza ED40, 9 IV 1996, 1 ex., leg. WZ.

PM: Mierzeja Wiślana, Przebrno CF92, 5 VI 2010, 1 ex., leg. TB; Mierzeja Wiślana, Siekierki CF92, 24 IV 2011, 1 ex., leg. TB.

SL: Zawiercie CA89, 12 IV 1992, 1 ex., leg. WN, coll. TB.

Gatunek rozsielony w całej Polsce. Gąsienica rozwija się od czerwca do początku sierpnia na różnych gatunkach wierzby (*Salix* L.) (WOCKE 1874, HARPER *et al.* 2002). Z Polski oprócz iwy (*Salix caprea* L.) wymieniana była także wierzba biała (*S. alba* L., oryg. „*Salix vitellina*”) (ROMANISZYN 1922, SCHILLE 1930). Żeruje na liściach w szczytowej części pędu. Ukrywa się w rurkowato sprzędzonym liściu.

Agonopterix pallorella (ZELLER, 1839)

DL: Ławszowa WS29, 28 VII 2011, 1 ex., leg. XD.

LB: Kosyń FB79, 21 V 2008, 1 ex., leg. MH; Macoszyn FB79, 22 IV 2006, 1 ex., leg. MH; Roskosz-Kolonia FB87, 15 IX 2008, 1 ex., leg. MH; Orchówek FC71, 29 VIII 2013, 1 ex., leg. MH.

MP: Beskid Niski, Bednarka, Góra Cieklinka EV29, 370-400 m n.p.m., 13 IV i 11 V 2012, 2 exx., leg. RZ, coll. MGB.

Gatunek znany z nielicznych stanowisk rozproszonych w południowo-wschodniej, zachodniej i północnej Polsce (BLAIK 2017). Gąsienica żeruje w czerwcu i lipcu na liściach chabry (*Centaurea* L.), m.in. chabry driakiewnika (*Centaurea scabiosa* L.) i chabry łąkowego (*C. jacea* L.), rzadziej innych astrowatych (Asteraceae) (HANNEMANN 1995, LVOVSKY 2006). Informacje z Dolnego Śląska o znalezieniu gąsienic na żarnowcu miotlastym (*Cytisus scoparius* (L.) LINK) i janowcu barwierskim (*Genista tinctoria* L.) (WOCKE 1874, TOLL 1964) nie znajdują poparcia innych autorów i są prawdopodobnie błędne (por. LVOVSKY 2006).

Agonopterix petasitis (STANDFUSS, 1851)

DL: Karkonosze, Jarkowice-Klatka WS62, 640 m n.p.m., 17 VI 2014, 1 ex., e.l., cult. & coll. TB, gąsienica 31 V 2014 na *Petasites albus* (L.) GAERTN., leg. TS; Masyw Śnieżnika, Kletno-Klecienko XR36, 740 m n.p.m., 29 VI 2013, 1 ex., e.l., gąsienica 11 VI 2013 na *P. albus* (L.) GAERTN., leg. TB.

MP: Beskid Żywiecki, Babia Góra, Polana Markowe Szczawiny CV99, 1180 m n.p.m., 6 VIII 1999, 1 ex., leg. WZ; Beskid Żywiecki, Przełęcz Krowiarki CV99, 1012 m n.p.m., 1 VIII 2002, 2 exx., leg. WZ; Kojaszówka DA00, 15 VII 2001, 1 ex., leg. WZ; Pieniny, Wąwóz Macelowy DV57, 610 m n.p.m., 20 V 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 2 V 2014 na *Petasites hybridus* (L.) G. GAERTN., B. MEY. & SCHERB., leg. TB; Pieniny, Wąwóz Szopczański DV57, 620-630 m n.p.m., 21 V 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 3 V 2014 na *Petasites albus* (L.) GAERTN., leg. TB; Małe Pieniny, Rezerwat Biała Woda DV67, 655 m n.p.m., 12 VI 2015, 1 ex., e.l., gąsienica 31 V 2015 na *Petasites* MILL., leg. TB.

Gatunek górski, znany z nielicznych stanowisk w Sudetach i Karpatach. Gąsienica rozwija się od końca kwietnia do połowy czerwca na lepiężniku białym (*Petasites albus* (L.) GAERTN.) i lepiężniku różowym (*P. hybridus* (L.) G. GAERTN., B. MEY. & SCHERB.). Żeruje wewnątrz łodygi i na liściach odziomkowych. Zajęta łodyga z czasem więdnie w części szczytowej, co prowadzi do zwieszania się gron kwiatowych. Na liściu gąsienica przebywa początkowo w zagięciu blaszki przy jej brzegu, później sprzędza całą jej powierzchnię w charakterystyczny ściśle zamknięty mieszek, wewnątrz którego kończy swój rozwój. Przepoczwarza się poza rośliną.

Agonopterix propinquella (TREITSCHKE, 1835)

LB: Zawadówka FB66, 22 VII 2008, 1 ex., leg. MH; Aleksandrówka FB68, 5 IV 2017, 1 ex., leg. MH; Hańsk FB69, 29 IV 2013, 1 ex., leg. MH; Serniawy FB69, 6 VII 2012, 18 IV 2014, 2 exx., leg. MH; Macoszyn FB79, 26 IV 2006, 28 III 2010, 28 X 2013, 3 exx., leg. MH; Osowa FB 79, 17 IV 2009, 1 ex., leg. MH; Brzeźno FB87, 11 IV 2008, 1 ex., leg. MH; Wola Uhruska FB88, 21 VII 2010, 1 ex., leg. MH.

LD: Strzegocin CC88, 3 IV 1992, 20 IX 2004, 3 exx., leg. WZ.

MP: Kraków-Tyniec DA14, 26 IV 2003, 1 ex., leg. WZ.

OP: Góra Świętej Anny BA99, 4 VII 2007, 1 ex., leg. TB & PZ, coll. TB; Rezerwat Ligota Dolna BA99, 9 i 23 IX 2009, 21 VII 2010, 3 exx., leg. TB; Oleszka BA99, 26 IV 2013, 1 ex., leg. TB.

PM: Mierzeja Wiślana, Siekierki CF92, 24 IV 2011, 1 ex., leg. TB.

SW: Rezerwat Skotniki Górne DA78, 20 VII 2006, 1 ex., leg. WZ.

WP: Pleszew XT95, 17 IV i 10 VIII 2013, 2 exx., leg. PŻ, coll. TB.

Gatunek rozsiadlony w całej Polsce. Gąsienica rozwija się w lipcu i sierpniu na liściach ostrożeńca lancetowatego (*Cirsium vulgare* (SAVI.) TEN.), ostrożeńca polnego (*C. arvense* (L.) SCOP.) i innych astrowatych (Asteraceae) (HANNEMANN 1995, HARPER *et al.* 2002).

Agonopterix purpurea (HAWORTH, 1811)

DL: Wrocław-Oltaszyn XS45, 26 IV i 8 V 2010, 4 exx., leg. XD; Wrocław-Stare Miasto XS46, 1 IX 2015, 1 ex., leg. XD.

LB: Serniawy FB69, 2 V 2004, 12 I i 4 IX 2008, 6-17 V i 31 VIII 2013, 6 exx., leg. MH; Sawin FB78, 18 IV 2002, 1 ex., leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 18 VIII 2006, 23 VIII 2014, 2 exx., leg. MH; Kołacze FC60, 29 IX 2007, 1 ex., leg. MH; Orchówek FC71, 17 VIII 2012, 2 V 2013, 2 exx., leg. MH.

LD: Strzegocin CC88, 5 VI 1992, 1 ex., leg. WZ.

MP: Kraków-Tyniec DA14, 27 IV 2000, 1 ex., leg. WZ.

MZ: Warszawa-Grochów EC08, 8 V 1998, 1 ex., leg. WZ.

OP: Góra Świętej Anny BA99, 19 V 2011, 1 ex., leg. TB & PZ, coll. TB; Dębska Kuźnia BB91, 26 VII 2013, 1 ex., e.l., gąsienica 9 VII 2013 na *Daucus carota* L., leg. TB; Rezerwat Srebrne Źródła BB91, 15 XI 2009, 1 ex., w próchnowisku dębu, leg. GH, coll. TB; Kujawy XR99, 22 VIII 2016, 1 ex., e.l., gąsienica 30 VII 2016 na *Torilis japonica* (HOULT.) D.C., leg. TB; Kuźnica Katowska XS94, 23 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 6 VII 2014 na *T. japonica* (HOULT.) D.C., leg. TB; Łączany XS95, 27 VII 2013, 1 ex., e.l., gąsienica 9 VII 2013 na *Daucus carota* L., leg. TB; Smogorzów XS97, 24 VII 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 6 VII 2014 na *D. carota* L., leg. TB; Chorula YS10, 28 VIII 2008, 1 ex., leg. TB; Opole-Kolonia Gosławicka YS11, 31 VII 2015, 1 ex., e.l., gąsienica 19 VII 2015 na *D. carota* L., leg. TB.

Gatunek rozsiadlony w całej Polsce. Gąsienica rozwija się w lipcu i na początku sierpnia na marchwi zwyczajnej (*Daucus carota* L.) i kłobuczce pospolitej (*Torilis japonica* (HOULT.) D.C.). Żeruje na liściach. Ukrywa się w krótkiej rurce powstałej przez sprzędzenie pojedynczego listka.

Agonopterix scopariella (HEINEMANN, 1870)

DL: Góry Kaczawskie, Wojcieszów WS64, 28 VIII 2016, 1 ex., leg. XD.

Gatunek znany z nielicznych stanowisk w południowej, zachodniej i środkowej Polsce

(BLAIK 2017). Gąsienica rozwija się w maju i czerwcu na żarnowcu miotlastym (*Cytisus scoparius* (L.) LINK) (WOCKE 1874, TOLL 1964).

Agonopterix selini (HEINEMANN, 1870) (Ryc. 10)

LB: Zawadówka FB66, 22 VII 2008, 2♂♂, leg. MH; Kosyń FB79, 5 VII 2010, 12 VII 2018, 2♂♂, leg. MH.

OP: Łędziny BB81, 20 i 24 VI 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 5 VI 2014 na *Selinum carvifolia* (L.) L., leg. TB.

WM: Stękiń DE46, 21 VII 2003, 1♂, leg. WZ.

Gatunek znany z nielicznych stanowisk, skupionych głównie w południowo-zachodniej i środkowej Polsce (BLAIK 2017). Gąsienica rozwija się w maju i pierwszej połowie czerwca wśród bezładnie sprzędzonych liści olszewnika kminkolistnego (*Selinum carvifolia* (L.) L.).

Agonopterix senecionis (NICKERL, 1864)

DL: Rezerwat Ostrzyca Proboszczowicka WS55, 19 VI 2017, 1♀, leg. XD.

Gatunek stwierdzony dotąd na kilku stanowiskach w Polsce, rozproszonych w niższych położeniach Sudetów i Karpat. Znany z Gór Wałbrzyskich (WOCKE 1874), Gór Opawskich (BLAIK 2007), Pogórza Dynowskiego (BARAN 2013) i Pienin (R. Wąsala – inf. ustna). Gąsienica rozwija się na liściach starca (*Senecio* L.). W Polsce znajdowano ją w lipcu na gatunkach w obrębie kompleksu starca gajowego (agg.) (*S. nemorensis* agg.) (WOCKE 1874, BLAIK 2007), w tym na starcu jajowatym (*S. ovatus* (G. GAERTN., B. MEY. & SCHERB.) WILLD.) (BARAN 2013).

Depressaria albipunctella (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)

DL: Góry Kaczawskie, Wojcieszów WS64, 27 VII 2012, 1 ex., leg. XD; Prawików XS07, 29 X 2011, 1♀, leg. XD; Srebrna Góra XS10, 630 m n.p.m., 29 IX 2009, 1 ex., leg. XD; Wrocław–Pracze Odrzańskie XS37, 28 IV 2012, 1 ex., leg. XD.

LB: Serniawy FB69, 12 i 15 I 2008, 6♂♂, 8♀♀, leg. MH; Macoszyn FB79, 4 I 2014, 1 IX 2015, 3♀♀, leg. MH; Osowa FB79, 30 VII 2001, 1♂, leg. MH; Wola Uhruska FB88, 24 VII 2012, 1♀, leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 18 VIII 2006, 1♂, leg. MH; Stulno FB89, 5 IV 2016, 1♀, leg. MH.

MP: Kraków-Tyniec DA14, 12 VII 2006, 1♂, leg. WZ; Pieniny, Sromowce Niżne, schronisko PTTK DV57, 465 m n.p.m., 3 VIII 2005, 1♂, e.l., gąsienica 15 VII 2005 na *Daucus carota* L., leg. TB; Pieniny, Zamczysko DV57, 610 m n.p.m., 30 VII 2016, 1 ex., leg. XD.

MZ: Kąty Borucza ED40, 6 IV 1998, 1♂, leg. WZ.

OP: Urbanowice BA87, 16 X 2011, 1 ex., spod kory martwego dębu, 5 III 2012, 1 ex., spod kory lipy, leg. GH, coll. TB; Rezerwat Góra Świętej Anny BA99, 31 VII 2008, 10 V 2009, 3 exx., leg. TB; Rezerwat Ligota Dolna BA99, 20 III – 28 IV, 21 VII – 22 X (2007-2010), 10 exx., leg. TB; Łędziny BB81, 7 VII 2011, 18 VI 2012, 27 VI - 12 VII 2014, 17 exx., e.l., gąsienice 23 VI 2011, 29 V 2012, 5 i 16 VI 2014 na *Chaerophyllum temulum* L., *Daucus carota* L. i *Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM., leg. TB; Suchy Bór BB91, 17 VII 2012, 1 ex., e.l., gąsienica 25 VI 2012 na *A. sylvestris* (L.) HOFFM., leg. TB; Stare Kolnie XS83, 30 I 2008, 1♂, spod kory martwego dębu, leg. GH, coll. TB; Miejsce XS94, 13 IV 2009, 1♂, leg. TB & GK, coll. TB; Rezerwat Góra Gipsowa YR14, 1 V 2016, 1♂, leg. TB; Dąbrówka Górna YS00, 9 i 30 IV 2009, 2♂♂, leg. TB; Ładza YS03, 9 V 2013, 1♂, 1♀, leg. TB.

PM: Mierzeja Wiślana, Krynica Morska CF92, 11 VII i 11 VIII 2008, 30 VII 2010, 3 exx., leg. TB; Mierzeja Wiślana, Przebrno CF92, 5 VI 2010, 1♂, 21 IV 2011, 1 ex., leg. TB; Mierzeja Wiślana, Siekierki CF92, 24 IV 2011, 1♂, 1♀, leg. TB.

SL: Poręba CA89, 17 IV 2005, 1♀, leg. TB.

ZP: Rezerwat Bielinek VU46, 23 V 2009, 1♂, leg. TB.

Gatunek szeroko rozsiadany w Polsce. Gąsienica rozwija się od końca maja do drugiej połowy lipca na kilku gatunkach z rodziny selerowatych (Apiaceae), zwłaszcza na świerżąbku gajowym (*Chaerophyllum temulum* L.), ponadto na marchwi zwyczajnej (*Daucus carota* L.) i trybuli leśnej (*Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM.). Znajdowano ją także na kłobuczce pospolitej (*Torilis japonica* (HOULT.) D.C.) (HERING 1891) i świerżąbku bulwiastym (*Chaerophyllum bulbosum* L.) (TOLL 1964). Żeruje na liściach. Ukrywa się w krótkiej rurce powstałej przez sprzędzenie przeważnie pojedynczego listka.

Depressaria artemisiae NICKERL, 1864

LB: Hańsk FB69, 29 VIII 2014, 1♂, leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 16 VI 2013, 1♂, 2♀, leg. MH.

PD: Białystok FD58, 1 ex., e.l., gąsienica 20 V 2016 na *Artemisia campestris* L., leg. XD. Ponadto liczne zasiedlone żerowiska.

PM: Rybaki XV99, 19 VIII 2009, 1♂, leg. XD.

Gatunek rzadko spotykany. Współcześnie wykazany z Macoszyna (BARANIAK *et al.* 1998). Dawniej wymieniany z okolic Wrocławia (WOCKE 1874), Szczecina (BÜTTNER 1880), Poznania (SZULCZEWSKI 1932) i Bydgoszczy (TOLL 1964). Starsze dane nie są w pełni wiarygodne, gdyż gatunek bywał mylony. Dotyczy to np. materiałów z Pienin (BŁESZYŃSKI *et al.* 1965) (coll. ISEZ), które zostały częściowo negatywnie zweryfikowane (BŁAIK 2017). Gąsienica rozwija się od połowy maja do połowy czerwca na bylicy polnej (*Artemisia campestris* L.) (WOCKE 1874, BÜTTNER 1880). Żeruje na liściach. Ukrywa się w rurce ze sprzędzonych liści, w szczytowej części pędu.

Depressaria badiella (HÜBNER, 1796)

LB: Majdan Stuleński FB89, 8 IX 2005, 1♂, leg. MH.

Gatunek rzadko spotykany, znany z nielicznych stanowisk, głównie w południowej, wschodniej i środkowej Polsce (BŁAIK 2017). Gąsienica rozwija się od maja do lipca, wśród sprzędzonych liści prosienicznika szorstkiego (*Hypochoeris radicata* L.), mlecza polnego (*Sonchus arvensis* L.) oraz mniszka (*Taraxacum* F. H. WIGG.) (PALM 1989, HANNEMANN 1995, HARPER *et al.* 2002).

Depressaria chaerophylli ZELLER, 1839

DL: Góry Kaczawskie, Wapienna WS54, 3 exx., e.l., gąsienice 9 VII 2011 na *Chaerophyllum temulum* L., leg. XD; Rezerwat Ostrzyca Proboszczowicka WS55, 24 VI 2016, 1 ex., leg. XD; Góry Kaczawskie, Mysłów WS64, 440 m n.p.m., 27 VII - 13 VIII 2011, 9 exx., e.l., gąsienice 26 VII 2011 na *Chaerophyllum aromaticum* L., leg. TB; Góry Kaczawskie, Wojcieszów WS64, 2 VIII 2014, 1 ex., leg. XD; Srebrna Góra XS10, 630 m n.p.m., 29 IX 2009, 1 ex., leg. XD.

LB: Zawadówka FB66, 12 V 2008, 1 ex., leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 23 VIII 2010, 1 ex., leg. MH; Leśna Podlaska FC37, 8 V 2002, 1 ex., leg. MH.

MP: Sucha Beskidzka CA91, 29 V 1999, 3 exx., leg. WZ; Beskid Żywiecki, Zawoja-

Stonów (Polana Stonów) CV99, 795 m n.p.m., 23 IX 2003, 2 exx., leg. WZ; Małe Pieniny, Jaworki DV67, 550 m n.p.m., 25 VII i 1 VIII 2015, 2 exx., e.l., gąsienica 12 VII 2015 na *Ch. aromaticum* L., leg. TB.

OP: Kędzierzyn-Koźle BA97, 17 VII 2014, 4 exx., e.l., cult. & coll. TB, gąsienice 29 VI 2014 na *Ch. aromaticum* L., leg. TS; Rezerwat Góra Świętej Anny BA99, 28 V 2008, 10 V 2009, 19 VI 2010, 2♂♂, 1♀, leg. TB; Rezerwat Ligota Dolna BA99, 26 IX 2008, 1 ex., leg. TB; Strzelce Opolskie CA09, 25 XII 2016, 1 ex., leg. JR, coll. MH; Roszkowice CB06, 29 VII – 3 VIII 2014, 5 exx., e.l., gąsienica 13 VII 2014 na *Ch. aromaticum* L., leg. TB; Goświnowice XR59, 4-9 VIII 2009, 1 ex., leg. XD, coll. TB; Łączany XS95, 22 i 29 VII 2014, 3 exx., e.l., gąsienice 6 VII 2014 na *Ch. aromaticum* L., leg. TB; Baldwinowice XS96, 18-22 VII 2014, 3 exx., e.l., gąsienice 6 VII 2014 na *Chaerophyllum bulbosum* L., leg. TB; Ładza YS03, 9 V 2013, 1 ex., leg. TB; Chorula YS10, 28 VIII 2008, 1 ex., leg. TB.

PK: Umieszcz EA30, 16 VIII 2013, 1 ex., leg. MH.

SW: Krzyżanowice Dolne DA68, 25 i 28 VII 2015, 2 exx., e.l., gąsienice 14 VII 2015 na *Ch. aromaticum* L. i *Ch. bulbosum* L., leg. TB.

WM: Puszcza Borecka, Czerwony Dwór EE79, 7 VI 1997, 1♂, leg. WZ.

WP: Pleszew XT95, 29 VIII 2013, 1 ex., leg. PŻ, coll. TB; Kwileń XT96, 26 IV 2012, 1 ex., leg. PŻ, coll. TB.

Gatunek rozsiedlony w całej Polsce. Motyle są niezbyt często spotykane, natomiast łatwo można znaleźć gąsienice, które zwykle występują w dużym zagęszczeniu. Gąsienica rozwija się na świerząbku (*Chaerophyllum* L.) w okresie od drugiej połowy czerwca do początku sierpnia. Przeważnie, zwłaszcza na obszarach podgórskich jest znajdowana na świerząbku korzennym (*Ch. aromaticum* L.), ponadto na świerząbku bulwiastym (*Ch. bulbosum* L.) i świerząbku gajowym (*Ch. temulum* L.). Żeruje na kwiatach. Przebywa w bardzo charakterystycznym, delikatnym oprzędzie rozpostartym między osiami bocznymi baldachu, wyjątkowo także między brzegami łódkowato wygiętego listka (*Ch. aromaticum* L.). W przypadku gromadnego występowania gąsienic na pojedynczej roślinie mogą one doprowadzać do jej огоłocenia z kwiatostanów (*Ch. bulbosum* L.).

Depressaria daucella (DENIS & SCHIFFERMÜLLER, 1775)

LB: Hańsk FB69, 22 III 2014, 1 ex., leg. MH; Serniawy FB69, 24 IV i 7 V 2014, 2 exx., leg. MH; Kosyń FB79, 28 VIII 2015, 1 ex., leg. MH; Macoszyn FB79, 6 II - 20 V, 10 IX - 5 XII (2005-2017), 9 exx., leg. MH; Wola Uhruska FB88, 9 IX 2013, 14 IX 2014, 2 exx., leg. MH; Stare Stulno FB89, 29 V 2005, 1 ex., leg. MH; Włodawa FC71, 28 V 2005, 1 ex., leg. MH.

LD: Strzegocin CC88, 6 IX 2005, 1 ex., leg. WZ.

MZ: Kąty Borucza ED40, 3 V 1996, 1 ex., leg. WZ.

OP: Lędziny BB81, 2-11 VIII 2012, 2-5 VIII 2013, 14 exx., e.p., poczwarki 1 VIII 2012, 26 VII 2013 w łądych *Oenanthe aquatica* (L.) POIR., leg. TB; Kuźnica Katowska XS94, 29 VII 2014, 2 exx., e.l., gąsienice 15 VII 2014 na *O. aquatica* (L.) POIR., leg. TB.

PD: Jeleniewo FF20, 22-28 VIII 2003, 2 exx., leg. TB.

WM: Gamerki Wielkie DE46, 5 IV 2005, 1 ex., leg. WZ; Puszcza Borecka, Czerwony Dwór EE79, 7 VI 1997, 1 ex., leg. WZ.

Gatunek rozsiedlony w całej Polsce. Motyle są niezbyt często łowione, natomiast stosunkowo łatwo można znaleźć gąsienice i poczwarki. Gąsienica rozwija się w lipcu, głównie na kropidle wodnym (*Oenanthe aquatica* (L.) POIR.). Żeruje na kwiatach. Przepoczwarza

się wewnątrz głównej łodygi oraz w jej szerszych odgałęzieniach. W pojedynczej roślinie może znajdować się kilka poczwerek. Na Dolnym Śląsku gąsienice znajdowano również na kminku zwyczajnym (*Carum carvi* L.) (WOCKE 1874), a na Pomorzu na szaleju jadowitym (*Cicuta virosa* L.) (BÜTTNER 1880). Jako rośliny pokarmowe wymienia się również inne nadwodne gatunki z rodziny selerowatych (Apiaceae), jak marek szerokolistny (*Sium latifolium* L.) i potocznik (*Berula* BESSER ex W. D. J. KOCH), ponadto marchew zwyczajną (*Daucus carota* L.) (PALM 1989, HANNEMANN 1995).

Depressaria depressana (FABRICIUS, 1775)

DL: Wrocław–Klecina XS35, 1 ex., e.l., gąsienica 1 IX 2016 na *Foeniculum vulgare* MILL., leg. XD; Wrocław–Ołtaszyn XS45, 20 V 2010, 1♂, leg. XD.

LB: Hańsk FB69, 27 VII 2013, 10 IX 2015, 2 exx., leg. MH; Macoszyn FB79, 28 VI 2006, 15 IX 2014, 2 exx., leg. MH; Osowa FB79, 1 VIII 2002, 1 ex., leg. MH; Wola Uhruska FB88, 5 VIII 2009, 1 ex., leg. MH; Orchówek FC71, 28 VIII 2013, 1 ex., e.l., gąsienica 30 VII 2013 na *Pimpinella saxifraga* L., leg. MH, 6 VIII 2014, 1 ex., leg. MH; Włodawa FC71, 12 VIII 2010, 1 ex., e.l., gąsienica 15 VII 2010 na *P. saxifraga* L., leg. TB.

LD: Strzegocin CC88, 25 VII 2003, 1 ex., leg. WZ.

MP: Młoszowa CA95, 26 VI 2006, 1 ex., leg. WZ.

OP: Ligota Dolna BA99, 4 IX 2019, 2 exx., e.l., gąsienice 23 VIII 2019 na *Seseli annuum* L., leg. TB.

PD: Puszcza Augustowska, Rudawka FE67, 10 VII 2000, 1 ex., leg. WZ.

SW: Rezerwat Skotniki Górne DA78, 20 VII 2006, 1 ex., leg. WZ.

WM: Pełnik DE46, 17 VII 2003, 1 ex., leg. WZ.

Gatunek rozsiedlony w całej Polsce. Gąsienica rozwija się od lipca do początku września na kilku gatunkach z rodziny selerowatych (Apiaceae), głównie na marchwi zwyczajnej (*Daucus carota* L.), biedrzeńcu mniejszym (*Pimpinella saxifraga* L.) i pasternaku zwyczajnym (*Pastinaca sativa* L.) (BÜTTNER 1880, TOLL 1964, LARYSZ 2008). Żeruje na kwiatach wśród sprzędzonych baldaszków. Przy gromadnym występowaniu gąsienice sprzędzają wewnątrz baldacha stopniowo zapelniając je uschniętymi szczątkami roślinnymi przemieszanyymi z odchodami.

Depressaria douglasella STAINTON, 1849

DL: Góry Bystrzyckie, Wilcza Góra WR98, 700 m n.p.m., 30 VII 2008, 1♂, wyczerpakowany z niskiej roślinności, leg. GH, coll. TB.

LB: Kosyń FB79, 5 VII 2010, 1♂, leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 13 VII i 5 IX 2008, 21 VIII 2012, 1♂, 2♀♀, leg. MH.

MP: Kraków-Tyniec DA14, 12 VII 2006, 1♀, leg. WZ, coll. TB; Beskid Żywiecki, Toporzysko DV19, 14 VII 2011, 1♀, leg. WZ.

PK: Glinik Polski EA30, 28 VII 2012, 1♂, leg. MH.

Gatunek rzadko spotykany, znany z nielicznych stanowisk, głównie w południowej i zachodniej Polsce (BŁAIK 2017). Gąsienicę znaleziono na Dolnym Śląsku w pierwszej połowie czerwca, w zawiniętym w rurkę liściu marchwi zwyczajnej (*Daucus carota* L.) (WOCKE 1874). Jako rośliny pokarmowe o dalszym znaczeniu wymieniane są także inne selerowate (Apiaceae), zwłaszcza pasternak zwyczajny (*Pastinaca sativa* L.), kminek (*Carum* L.), trybula (*Anthriscus* PERS.) i oleśnik (*Libanotis* HALL. ex ZINN) (PALM 1989, HANNEMANN 1995, HARPER *et al.* 2002).

Depressaria emeritella STAINTON, 1849

DL: Tomisław WS28, 27 VII 2011, 1 ex., leg. XD; Janików XS64, 19 IV 2014, 1 ex., leg. XD.

LS: Sarbia VT96, 7 IX 2005, 1 ex., leg. WZ.

MP: Sucha Beskidzka CA91, 2 IV 1999, 2 exx., leg. WZ; Kraków, Las Wolski DA14, 2 IV 2006, 1 ex., leg. WZ.

OP: Rezerwat Góra Świętej Anny BA99, 28 IV 2010, 1 ex., leg. TB; Brzeg XS73, 16 III 2015, 1 ex., leg. JR, coll. MH; Kuźnica Katowska XS94, 14 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 27 VI 2014 na *Tanacetum vulgare* L., leg. TB; Kępa YS02, 21 VII 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 6 VII 2014 na *T. vulgare* L., leg. TB; Opole-Kolonia Gosławicka YS11, 22 VIII 2012, 1 ex., e.l., gąsienica 6 VIII 2012 na *T. vulgare* L., leg. TB.

WM: Gamerki Wielkie DE46, 1 ex., 5 IV 2005, leg. WZ.

WP: Pleszew XT95, 26 IX 2012, 1 ex., leg. PŻ, coll. TB.

Gatunek rozsiedlony w całej Polsce. Gąsienica rozwija się od drugiej połowy czerwca do początku sierpnia na wrotyczu pospolitym (*Tanacetum vulgare* L.). Żeruje na liściach. Ukrywa się wśród sprzędzonych listków uformowanych w dość niekształtną, ale charakterystyczną rurkę zlokalizowaną w szczytowym odcinku liścia.

Depressaria hofmanni STAINTON, 1861 (Ryc. 11)

MP: Pieniny, Grabczychy DV57, 480 m n.p.m., 10 VI 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 24 V 2014 na *Libanotis pyrenaica* (L.) BOURG., leg. TB; Pieniny, Kąty, Biała Skala DV57, 480-510 m n.p.m., 17-21 V 2014, 6 exx., e.l., gąsienice 1-3 V 2014 na *L. pyrenaica* (L.) BOURG., leg. TB & XD; Pieniny, Podskalnica Góra DV57, 630 m n.p.m., 22 V 2014, 1 ex., e.l., gąsienica 2 V 2014 na *L. pyrenaica* (L.) BOURG., leg. TB.

Gatunek znany dotychczas z jednego okazu złowionego w Pieninach, w Kątach (BŁESZYŃSKI *et al.* 1965). Nowe obserwacje wskazują na możliwość jego szerszego rozsiedlenia w tym paśmie górskim, wraz z rośliną pokarmową. Gąsienica rozwija się od końca kwietnia do końca maja na oleśniku górskim (*Libanotis pyrenaica* (L.) BOURG.). Przebywa w luźnym oprzędzie wśród liści, na których żeruje. Początkowo sprzędza listki miejscowo, często wraz z osadką liścia. Większe żerowiska powstają w obrębie sąsiadujących ze sobą liści, mogą osiągać znaczną długość i być gromadnie zasiedlone przez larwy.

Depressaria libanotidella SCHLÄGER, 1849 (Ryc. 12)

MP: Pieniny, Kąty, Biała Skala DV57, 480 m n.p.m., 26 VII – 3 VIII 2014, 13 exx., e.l., gąsienice 28 VI – 16 VII 2014 na *Libanotis pyrenaica* (L.) BOURG., leg. TB & XD.

Gatunek znany tylko z Pienin (WAŚALA 2009). Gąsienica rozwija się od końca czerwca do końca lipca na oleśniku górskim (*Libanotis pyrenaica* (L.) BOURG.). Żeruje na kwiatach. Buduje oprzęd w baldachu sprzędzając mocno jego osie boczne i baldaszki. W miarę jej wzrostu i rozbudowywania oprzędu, baldach ulega silnemu odkształceniu i wypełnia się odchodami. Gąsienice mogą występować gromadnie na pojedynczej roślinie, po kilka w jednym baldachu. Według HANNEMANNA (1995) gąsienica żeruje początkowo na liściach.

Depressaria olerella ZELLER, 1854

LB: Hańsk FB69, 5 V 2013, 1♂, leg. MH; Serniawy FB69, 4 IX – 15 I (2007, 2008), 6 V 2013, 1♂, 3♀♀, leg. MH; Macoszyn FB79, 19 XI 2002, 26 IV 2008, 2♂♂, leg. MH;

Osowa FB79, 29 IX 2005, 10 IX 2008, 2♀♀, leg. MH; Wola Uhruska FB88, 14 IX 2014, 1♀, leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 10 X 2014, 1♀, leg. MH.

MP: Sucha Beskidzka CA91, 18 IV 2000, 1♀, leg. WZ; Kojszówka DA00, 1 V 2005, 1♀, leg. WZ; Pieniny, Kąty DV57, 480 m n.p.m., 4 V 2007, 1-4 V 2014, 3♂♂, leg. TB; Pieniny, Mardułowy Gronik DV57, 480 m n.p.m., 2 V 2005, 1♂, leg. TB.

MZ: Kąty Borucza ED40, 20 IV 1996, 1♂, leg. WZ.

OP: Rezerwat Ligota Dolna BA99, 24 VII 2009, 1♂, leg. TB; Lędziny BB81, 1 ex., e.l., gąsienica 16 VI 2014 na *Tanacetum vulgare* L., leg. TB; Miejsce XS94, 9 IV 2009, 1♂, leg. TB & GK, coll. TB; Ładza YS03, 9 V 2013, 1♀, leg. TB.

PM: Mierzeja Wiślana, Nowa Karczma (Piaski) DF03, 22 IV 2011, 1♂, leg. TB.

SL: Poręba CA89, 17 IV 2005, 1♂, leg. TB.

WM: Pelnik DE46, 1 VIII 2005, 1♀, leg. WZ, coll. TB.

Gatunek rozsiadlony w całej Polsce. Gąsienica rozwija się w czerwcu i lipcu na liściach wrotczyca pospolitego (*Tanacetum vulgare* L.) (LVOVSKY 2006). Jako podstawową roślinę pokarmową gatunku wymienia się krwawnik pospolity (*Achillea millefolium* L.) (WOCKE 1874, PALM 1989, HANNEMANN 1995).

Depressaria pimpinellae ZELLER, 1839

DL: Tomisław WS28, 1 ex., e.l., gąsienica 27 VII 2011 na *Pimpinella saxifraga* L., leg. XD; Góry Kaczawskie, Wojcieszów WS64, 28 VIII 2016, 1 ex., leg. XD; Grzędy Górne WS81, 4 X 2011, 1 ex., leg. XD.

LB: Zawadówka FB66, 28 VI 2008, 1 ex., leg. MH; Hańsk FB69, 9 VI 2013, 1 ex., leg. MH; Serniawy FB69, 15 I 2008, 2 VII 2012, 6 V 2013, 3 exx., leg. MH; Kosyń FB79, 1 IX 2012, 22 VII 2016, 2 exx., leg. MH; Macoszyn FB79, 9 III 2008, 26 I 2012, 27 I 2017, 3 exx., leg. MH; Rudka FB88, 5 VII 2014, 1 ex., leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 14 VI 2007, 1 ex., leg. MH; Stare Stulno FB89, 22 VI 2007, 8 VII 2012, 2 exx., leg. MH; Orchówek FC71, 1 VII 2009, 13 VIII 2010, 29 VI 2014, 3 exx., leg. MH.

MP: Lachowice CA80, 21 X 1999, 1 ex., leg. WZ; Kraków-Tynec DA14, 14 VI 2004, 1 ex., leg. WZ; Pieniny, Wierch Skalki DV57, 565 m n.p.m., 26 VII 2015, 1 ex., e.l., gąsienica 12 VII 2015 na kwiatach *Pimpinella major* (L.) HUDS., leg. TB; Małe Pieniny, Jaworki DV67, 550 m n.p.m., 25 VII - 1 VIII 2015, 3 exx., e.l., gąsienice 12 VII 2015 na kwiatach *P. major* (L.) HUDS., leg. TB.

OP: Gogolin BA99, 7 IX 2008, 3 exx., leg. TB; Rezerwat Góra Świętej Anny BA99, 30 VI 2008, 8 IV 2009, 25 III 2010, 25 VI 2019, 5 exx., leg. TB; Rezerwat Ligota Dolna BA99, 23 IX 2009, 5 XI 2010, 2 exx., leg. TB; Góry Opawskie, Opawica XR85, 395 m n.p.m., 11 VI 2012, 2 exx., e.l., gąsienice 25 V 2012 na liściach *Pimpinella saxifraga* L., leg. TB.

SW: Rezerwat Skotniki Górne DA78, 18 VI 2008, 3 exx., leg. WZ; Winiary DA78, 8 VII 2006, 1 ex., leg. WZ.

Gatunek rozsiadlony w całej Polsce. Gąsienica rozwija na biedrzeńcu mniejszym (*Pimpinella saxifraga* L.) i biedrzeńcu wielkim (*P. major* (L.) HUDS.). Żeruje w lipcu i sierpniu na kwiatach, tworząc oprzęd w baldachu, który z czasem często ulega deformacji w kłęb wypełniony odchodami. W Polsce południowej (Góry Opawskie) znaleziono gąsienice również w maju, a w wyniku dalszej hodowli odnotowano wylot motyli już w pierwszej połowie czerwca, jeszcze przed zakwitnięciem biedrzeńca. W związku z niedostępnością kwiatów, gąsienice żerowały wyłącznie na liściach odziomkowych i ukrywały się między sprzędzonymi listkami. Dotychczas powszechnie uważa się, że gąsienica pojawia się w lipcu i rozwija najpóźniej do września zasadniczo na kwiatach biedrzeńca, a gatunek daje jedno

zimujące pokolenie motyli (WOCKE 1874, TOLL 1964, HANNEMANN 1995, HARPER *et al.* 2002, LVOVSKY 2006). Powyższe obserwacje wskazują na znacznie dłuższy okres występowania stadium larwalnego i dwa odmienne sposoby żerowania gąsienicy wiosną i latem oraz na możliwość pojawiania się dwóch generacji motyli w ciągu roku. Problem ten powinien zostać wyjaśniony w oparciu o dalsze obserwacje.

Depressaria pulcherrimella STAINTON, 1849

DL: Góry Kaczawskie, Wojcieszów WS64, 27 VII 2012, 1 ex., leg. XD.

LB: Kosyń FB79, 1 IX 2012, 1 ♀, leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 10 VIII 2006, 1 ♂, leg. MH.

OP: Rezerwat Ligota Dolna BA99, 5 i 28 IV 2009, 2 ♂♂, leg. TB; Chorula YS10, 28 VIII 2008, 1 ♀, leg. TB.

Gatunek znany z nielicznych stanowisk, głównie w południowej, zachodniej i środkowej Polsce (BLAIK 2017). Gąsienicę znajdowano w czerwcu na biedrzeńcu mniejszym (*Pimpinella saxifraga* L.) (BUSZKO 1992). Na Dolnym Śląsku także na selernicy żyłkowej (*Cnidium dubium* (SCHKUHR) THELL.) i marchwi zwyczajnej (*Daucus carota* L.) (WOCKE 1874). Żeruje na liściach i kwiatach, pojawia się już w maju (HANNEMANN 1995, LVOVSKY 2006).

Depressaria radiella (GOEZE, 1783)

DL: Ludgierzowice XS58, 4 VI 2013, 1 ex., leg. XD.

LB: Macoszyn FB79, 5-22 V (2005-2009), 6 exx., leg. MH.

LD: Strzegocin CC88, 24 IV 1992, 1 ex., leg. WZ.

MP: Krzeszów CA91, 8 VIII 2001, 1 ex., leg. WZ.

OP: Nakło BB90, 10 VIII 2011, 3 exx., e.l., gąsienice 23 VII 2011 na *Pastinaca sativa* L., leg. TB; Dębska Kuźnia BB91, 2 exx., e.l., gąsienice 16 VII 2018 na *P. sativa* L., leg. TB; Brzeg XS73, 6 XI 2015, 1 ex., leg. JR, coll. MH; Łączany XS95, 9-25 VIII 2011, 9 exx., e.l., gąsienice 20 VII i 3 VIII 2011 na *P. sativa* L., leg. TB, 3 VIII 2011, egzuvia poczwarek w łodydze *Heracleum sphondylium* L., leg. TB; Opole-Krzanowice YS02, 18 VIII 2009, 1 ex., e.l., gąsienica 26 VII 2009 na *Pastinaca sativa* L., leg. TB.

SL: Jaworzno-Ciężkowice CA86, 28-29 VII 2018, 2 exx., e.l., gąsienice 13 VII 2018 na *Pastinaca sativa* L., leg. TB.

SW: Krzyżanowice Dolne DA68, 1 ex., e.l., gąsienica 14 VII 2015 na *Heracleum sphondylium* L., leg. TB.

WM: Stętkiny DE46, 20 VIII 2002, 1 ex., leg. WZ; Puszcza Borecka, Czerwony Dwór EE79, 9 IV 1992, 1 ex., leg. WZ.

Gatunek rozsiedlony w całej Polsce. Gąsienica rozwija się w lipcu i na początku sierpnia, głównie na pasternaku zwyczajnym (*Pastinaca sativa* L.) i barszczu zwyczajnym (*Heracleum sphondylium* L.), znajdowano ją także na barszczu Sosnowskiego (*H. sosnowskyi* MANDEN.) (JUREK 1989). Żeruje głównie na kwiatach i nasionach. Na *P. sativa* L. tworzy rurkowaty lub nieregularny oprzęd wewnątrz baldachu. W miarę jej wzrostu intensywnie sprzędzony baldach ulega często zniekształceniu, a jego wnętrze wypełnia się odchodami. Gąsienice mogą występować gromadnie na pojedynczej roślinie, po kilka w jednym baldachu. Część gąsienic przepoczwarza się wewnątrz łodygi. W pojedynczej roślinie *H. sphondylium* L. może się znajdować do kilku poczwarek. Według BÜTTNERA (1880) gąsienice w większości opuszczają roślinę i przepoczwarzają się w glebie.

Depressaria sordidatella TENGSTROM, 1848

LD: Strzegocin CC88, 25 VII 2003, 1♂, leg. WZ.

PK: Beskid Niski, Krempana-Żydowskie EV38, 22 VII 2011, 2 exx. (1♂), leg. WZ, coll. WZ & TB, 23 VII 2011, 1 ex., leg. WZ.

PM: Mierzeja Wiślana, Krynica Morska CF92, 16 VII 2011, 1♂, leg. TB.

WM: Pelnik DE46, 19 VII 2003, 1♂, leg. WZ.

Gatunek znany z nielicznych stanowisk, głównie w północno-wschodniej, środkowej i południowej Polsce (BLAIK 2017). Gąsienica rozwija się w maju i czerwcu wśród sprzędzonych liści różnych gatunków z rodziny selerowatych (Apiaceae), głównie trybuli leśnej (*Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM.), świerżabka gajowego (*Chaerophyllum temulum* L.) i pasternaka zwyczajnego (*Pastinaca sativa* L.) (HANNEMANN 1995, HARPER *et al.* 2002).

Depressaria ultimella STAINTON, 1849

LB: Macoszyn FB79, 22 V 2005, 15 IX 2014, 1♂, 1♀, leg. MH; Osowa FB79, 12 X 2014, 1♂, leg. MH; Majdan Stuleński FB89, 20 V 2010, 1♀, leg. MH; Stare Stulno FB89, 29 V 2005, 1♀, leg. MH; Stulno FB89, 11 V 2014, 1♂, leg. MH; Orchówek FC71, 24 V 2009, 3 VI 2015, 1♂, 1♀, leg. MH.

Gatunek lokalny, znany z nielicznych stanowisk, skupionych głównie w rejonie Polesia i rozproszonych w północnej, środkowej i południowej Polsce (BLAIK 2017). Gąsienicę znajdowano na Dolnym Śląsku w sierpniu i wrześniu w dolnej części łodygi marka szerokolistnego (*Sium latifolium* L.) i kropidła (*Oenanthe* L.) (WOCKE 1874). Rozwija się począwszy od czerwca na kwiatach i młodych owocach. Dojrzała gąsienica wgryza się do wnętrza łodygi gdzie kończy rozwój i się przepoczwarza (HARPER *et al.* 2002).

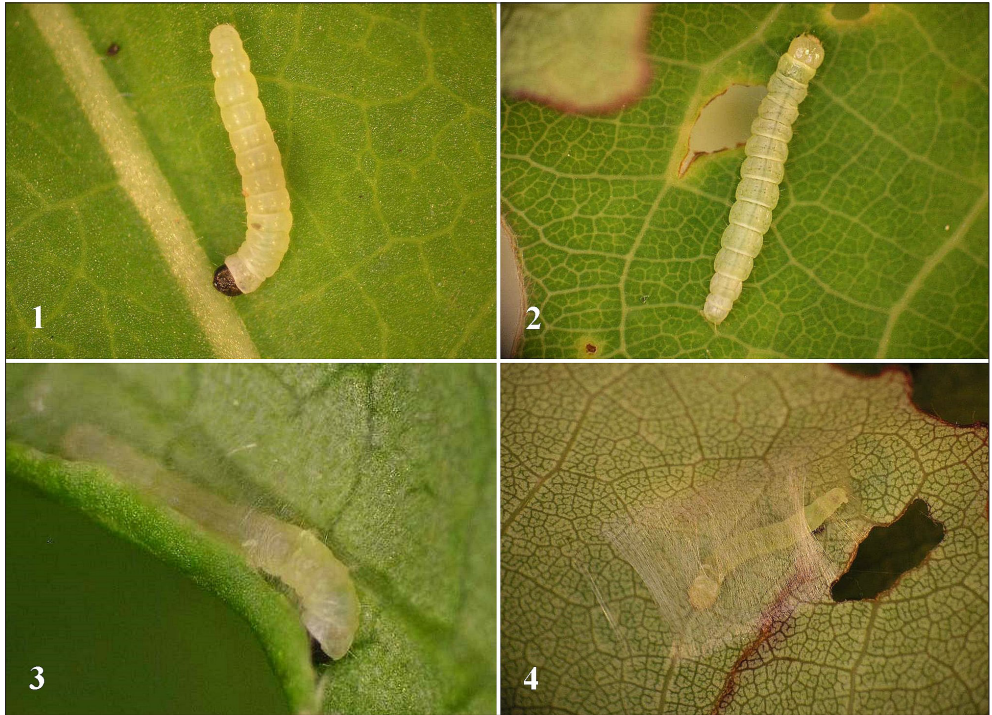
PIŚMIENNICTWO

- BARAN T. 2013. New faunistic and host records of Lepidoptera from Poland, with *Stigmella naturnella* (KLIMESCH, 1936) reported for the first time. *Polish Journal of Entomology* 82: 25–33.
- BARANIAK E., BĄKOWSKI M., HOŁOWIŃSKI M. 1998. Nowe stanowiska Depressariidae (Lepidoptera: Gelechioidea) w Polsce. *Rocznik Muzeum Górnosląskiego w Bytomiu, Przyroda* 15: 177–180.
- BLAIK T. 2007. Materiały do znajomości Microlepidoptera (Gelechioidea: Ethmiidae, Depressariidae, Chimabachidae, Oecophoridae) Polski południowo-zachodniej – nowe dane z województwa opolskiego. *Opole Scientific Society Nature Journal* 40: 35–48.
- BLAIK T. 2013. Motyle z rodzin Oecophoridae, Depressariidae i Ethmiidae (Lepidoptera: Gelechioidea) w zbiorach Muzeum Górnosląskiego w Bytomiu. *Acta entomologica silesiana* 21: 59–70.
- BLAIK T. 2017. Depressariidae, In: BUSZKO J., NOWACKI J. (Eds.), A Distributional Checklist of the Lepidoptera of Poland. *Polish Entomological Monographs* 13: 36–38.
- BLESZYŃSKI S., RAZOWSKI J., ŻUKOWSKI R. 1965. Fauna motyli Pienin. *Acta zoologica cracoviensia* 10: 375–493.
- BUSZKO J. 1991. Motyle (Lepidoptera) rezerwatu Las Piwnicki. *Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody* 10: 5–60.
- BUSZKO J. 1992. Nowe dla fauny Polski i rzadko spotykane gatunki Depressariinae (Lepidoptera, Oecophoridae). *Wiadomości entomologiczne* 11: 89–94.
- BUSZKO J. 2001. Ordo (rząd) Lepidoptera – motyle (łuskoskrzydłe), In: GUTOWSKI J. M., JAROSZEWICZ B. (Eds.), *Katalog fauny Puszczy Białowieskiej*, IBL Warszawa: 248–268.
- BUSZKO J., BENGTTSSON B.Å. 1992. First records of some Lepidoptera in Poland. *Polskie Pismo entomologiczne* 61: 47–56.
- BUSZKO J., JUNNILAINEN J., KAITILA J.-P., NOWACKI J., NUPPONEN K., PALKA K. 1996. Nowe i rzadko spotykane w Polsce motyle (Lepidoptera) stwierdzone w południowo-wschodniej części kraju. *Wiadomości entomologiczne* 15: 105–115.
- BÜTTNER F.O. 1880. Die Pommerschen, insbesondere die Stettiner Microlepidoptern. *Stettiner entomologische Zeitung* 41: 383–473.
- GROSCHKE F. 1939. Die Kleinschmetterlinge der Grafschaft Glatz (Unter besonderer Berücksichtigung des Gebietes der Reinerzer Weistritz und mit Ausnahme der Zygaenidae, Sesiidae, Cossidae, Psychidae und Hepialidae). *Mitteilungen der Münchner Entomologischen Gesellschaft* 29: 643–734.

- HANNEMANN H.-J. 1995. Kleinschmetterlinge oder Microlepidoptera IV. Flachleibmotten (Depressariidae), In: DAHL F. (Ed.), Die Tierwelt Deutschlands und der angrenzenden Meeresteile nach ihren Merkmalen und nach ihrer Lebensweise. Gustav Fischer Verlag, Jena & Stuttgart, T. 69: 192 pp.
- HARPER M.W., LANGMAID J.R., EMMET A.M. 2002. Oecophoridae, In: EMMET A.M., LANGMAID J.R. (Eds.), The Moths and Butterflies of Great Britain and Ireland. Vol. 4, Part I, Harley Books, Colchester: 43–177.
- HERING E. 1891. Ergänzungen und Berichtigungen zu F. O. Büttner's Pommerschen Microlepidopteren. *Stettiner Entomologische Zeitung* 52: 135–227.
- IVINSKIS P. 1978. Microlepidoptera of the Lithuanian SSR. 4. *Lietuvos TSR Mokslų akademijos Biologijos instituto darbai* 4: 45–54.
- JUREK M. 1989. Wpływ fitofagów na plon zielonej masy barszczu Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi* MANDEN.). *Biuletyn Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin* 169: 85–94.
- KOSTROWICKI A.S. 1953. Studia nad fauną motyli wzgórz kserotermicznych nad dolną Nidą. *Fragmenta Faunistica Musei Zoologici Polonici* 6: 263–447.
- LARYSZ A. 2008. Nowe i rzadkie dla fauny Górnego Śląska gatunki motyli (Lepidoptera). *Acta entomologica silesiana* 16: 59–67.
- LVOVSKY A.L. 2006. Check-list of the broad-winged and flat moths (Lepidoptera: Oecophoridae, Chimabachidae, Amphibatiidae, Depressariidae) of the fauna of Russia and adjacent countries. *Proceedings of the Zoological Institute, St. Petersburg*, Vol. 307: 118 pp.
- PALM E. 1989. Nordeuropas Prydvinger (Lepidoptera: Oecophoridae). Danmarks Dyreliv Bind 4. Fauna Bøger, København: 247 pp.
- PALKA K. 1992. Nowe dane o rozszedzeniu i bionomii *Agonopterix cnicella* (TREIT.) i *A. multiplicella* (ERSCH.) (Lepidoptera, Oecophoridae). *Wiadomości entomologiczne* 11: 63–64.
- ROMANISZYN J. 1922. Rzadsze lub nowe gatunki motyli zebrane w maju, czerwcu i lipcu 1921 r. w okolic Lubyczy Królewskiej. *Rozprawy i Wiadomości z Muzeum im. Dzieduszyckich* 7–8: 19–31.
- SCHILLE F. 1898. Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Cz. II. *Sprawozdanie Komisji fizyograficznej* 33: 204–211.
- SCHILLE F. 1930. Tom II, In: ROMANISZYN J., SCHILLE F. (Eds.), Fauna motyli Polski (Fauna Lepidopterorum Poloniae). *Prace monograficzne Komisji fizyograficznej PAU* 7: 1–358.
- SPULER A. 1913. Die sogenannten Kleinschmetterlinge Europas, einschließlich der primitiven Familien der sogenannten Großschmetterlinge, sowie der Nolidae, Syntomidae, Nycteolidae und Arctiidae. E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart: 523 pp.
- SZELĄG I., MALKIEWICZ A. 2007. Oecophoridae s.l. (Lepidoptera: Depressariidae, Oecophoridae, Chimabachidae) Dolnego Śląska – stan aktualny na tle danych literaturowych. *Przyroda Sudetów* 10: 109–124.
- SZULCZEWSKI J.W. 1932. Przyczynek do fauny motyli drobnych Poznania i okolicy. *Polskie Pismo Entomologiczne* 11: 119–132.
- TOLL S. 1964. Oecophoridae. *Klucze do oznaczania owadów Polski*. Cz. 27(35), PWN, Warszawa: 174 pp.
- WAŚALA R. 2009. *Depressaria libanotidella* (SCHLÄGER, 1849) – first record from Poland (Lepidoptera: Depressariidae). *Polskie Pismo Entomologiczne* 78: 337–339.
- WOCKE M.F. 1874. Verzeichniss der Falter Schlesiens. II. Microlepidoptera. *Zeitschrift für Entomologie, Neue Folge* 4: 1–107.

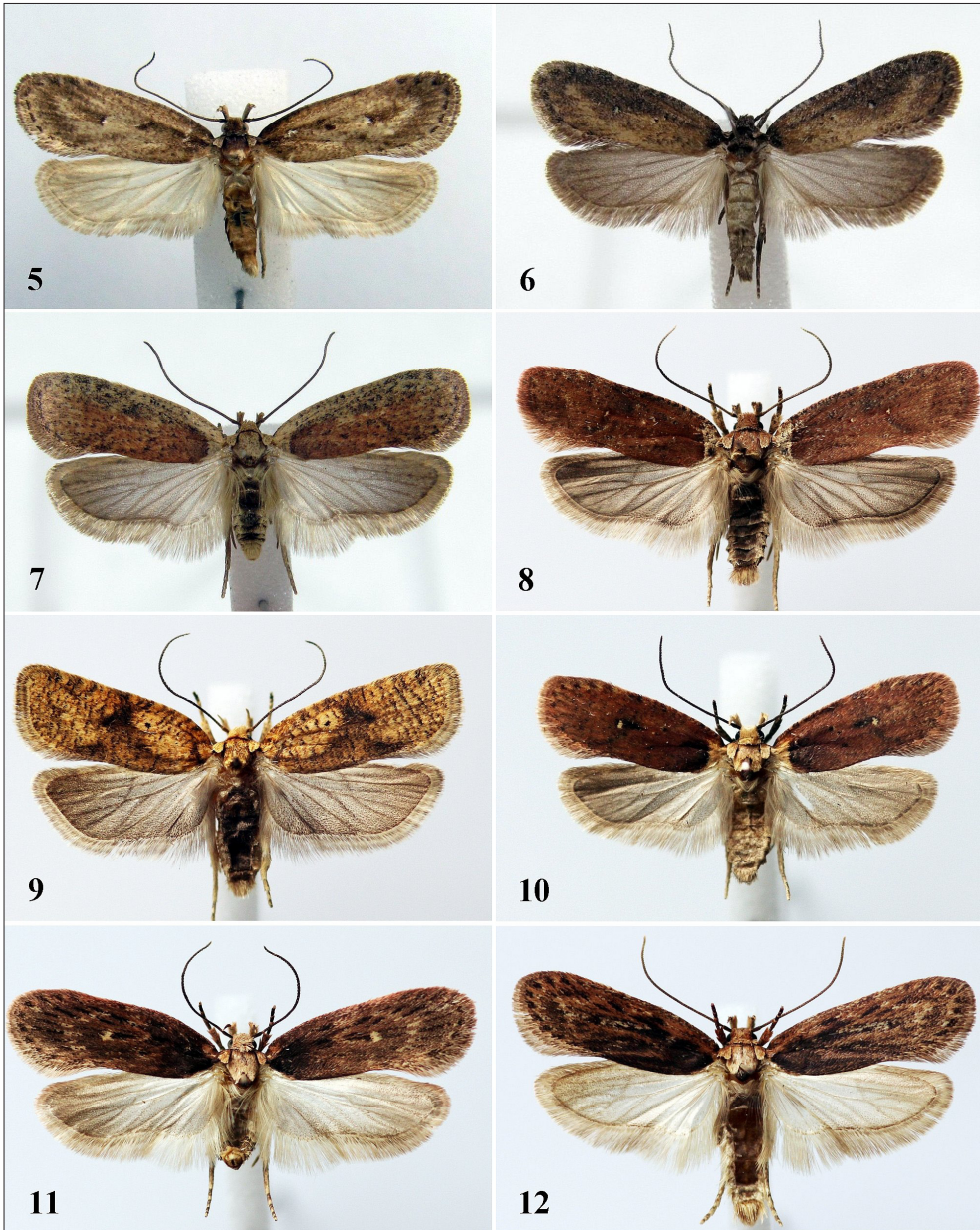
Accepted: 18 November 2019; published : 19 December 2019

Licensed under a Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Ryc. 1–4. *Semioscopis strigulana* (DEN. & SCHIFF.), Lędziny (Śląsk Opolski): 1. Gąsienica pierwszego okresu wzrostowego, 5 V 2011; 2. Gąsienica średniego okresu wzrostowego, 19 V 2011; 3. Młoda gąsienica w oprzędzie pod podwiniętym brzegiem liścia *Populus tremula* L., 5 V 2011; 4. Gąsienica budująca oprzęd na spodzie liścia, 19 V 2011. Hodowla w pomieszczeniu z jaj pozyskanych od samicy (fot. 1–4 T. Blaik).

Figs. 1–4. *Semioscopis strigulana* (DEN. & SCHIFF.), Lędziny (Opole Silesia): 1. First instar larva, 5 V 2011; 2. Middle instar larva, 19 V 2011; 3. Young larva inside a spinning under a folded leaf margin of *Populus tremula* L., 5 V 2011; 4. Larva spinning a web on the underside of the leaf, 19 V 2011. Indoor breeding (ex ovo from a female) (photos 1–4 T. Blaik).

Ryc. 5–12. *Exaeretia mongolicella* (CHRIST.) (rozpiętość skrzydeł 20,5 mm), Stulno; 6. *Exaeretia praeustella* (REBEL) (18 mm), Hańsk; 7. *Agonopterix atomella* (DEN. & SCHIFF.) (21 mm), Orchówek; 8. *Agonopterix cnicella* (TREIT.) (21 mm), Gacki; 9. *Agonopterix doronicella* (WOCKE) (19,5 mm), Beskid Śląski, Szczyrk; 10. *Agonopterix selini* (HEIN.) (17 mm), Łędziny; 11. *Depressaria hofmanni* STT. (22 mm), Pieniny, Kąty; 12. *Depressaria libanotidella* SCHLÄG. (22 mm), Pieniny, Kąty (fot. 5–7 M. Hołowiński, 8–12 T. Blaik).

Figs. 5–12. *Exaeretia mongolicella* (CHRIST.) (wingspan 20,5 mm), Stulno; 6. *Exaeretia praeustella* (REBEL) (18 mm), Hańsk; 7. *Agonopterix atomella* (DEN. & SCHIFF.) (21 mm), Orchówek; 8. *Agonopterix cnicella* (TREIT.) (21 mm), Gacki; 9. *Agonopterix doronicella* (WOCKE) (19,5 mm), Beskid Śląski Mts., Szczyrk; 10. *Agonopterix selini* (HEIN.) (17 mm), Łędziny; 11. *Depressaria hofmanni* STT. (22 mm), Pieniny Mts., Kąty; 12. *Depressaria libanotidella* SCHLÄG. (22 mm), Pieniny Mts., Kąty (photos 5–7 M. Hołowiński, 8–12 T. Blaik).